

КОРДОН

лінія безпеки

№1 2017

у фокусі

АРГУМЕНТ ПРОТИСТОЯННЯ

ПОВЕРНЕННЯ У МИНУЛЕ
ВЖЕ НЕМОЖЛИВЕ

стор. 10

аспект

«ДИППОШТА»

ВІДКРИТИ НЕ МОЖНА
ПРОПУСТИТИ

стор. 18

компетентно

КВАЗІМИСТЕЦТВО

«ЗАВТРАШНЬОЇ» ПРОПАГАНДИ

стор. 52

SURVIVAL

АЛГОРИТМИ ВИЖИВАННЯ

фото Дмитра СЛИВНОГО

Журнал «Кордон»
ua_border_service

Центральний друкований орган
Державної прикордонної служби України
№1 (115) 2017

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
Микола ЗОРИК
E-mail: nigo@ukr.net

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:
Дмитро СЛИВНИЙ
E-mail: sd-media@ukr.net

**РЕДАКЦІЯ ВИСЛОВЛЮЄ
ВДЯЧНІСТЬ ЗА ДОПОМОГУ
У ПІДГОТОВЦІ НОМЕРА:**
Олегу ІВАЩЕНКУ
Ользі МІРОШНИЧЕНКО
Олегу СЛОБОДЯНУ
Олександрі ТАРАНЕНКО
Юлії ЦИБІ

Голові правління ПрАТ «Агробудмеханізація»
Володимиру ШАЛІМОВУ
Олексію ТРИГУБУ (ДП «Агробуд»)

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
Тетяна ФІЛІПЕНКО
Наталія УСТЬЯНЦЕВА

ЛІТЕРАТУРНИЙ РЕДАКТОР:
Леся МЕДВЕДЕНКО

ДОДРУКОВА ПІДГОТОВКА:
ПП «Видавництво «Фенікс»

ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ:
Людмила ДЬОМІНА

Адреса редакції: 02099
м. Київ, вул. Ялтинська, 11
Тел./факс: (044) 566-43-30
E-mail: kordon@pvu.gov.ua

В журналі розміщені
ФОТОГРАФІЇ:
Сергія ГУДАКА
Валерія ОЛІЙНИКА
Михайла ПАЛІНЧАКА
Миколи ЛАЗАРЕНКА

Виготовлено: ПП «Видавництво «Фенікс»
03680, м. Київ, вул. Шутова, 13-Б.
Тел.: 501-93-01
Наклад: 4211 примірників.
Підписано до друку: 07.03.2017
Свідоцтво про реєстрацію:
КВН№8070 від 28.10.2003.

Рукописи матеріалів, що не замовлялися
редакцією, не редагуються
та не повертаються. Думки авторів
публікацій журналу не завжди
збігаються з позицією редакції.
Відповідальність за достовірність
фактів, власних імен та інших
відомостей несуть автори публікацій.
Деякі з фотографій не є прямими
ілюстраціями до текстів. При
використанні матеріалів посилення
на журнал «Кордон» обов'язкове.

Підписний індекс: 48736

© «Кордон», 2017

Фото на обкладинці Дмитра СЛИВНОГО

8

4 офіційно
ПІД «ЯЛИНКУ»
РАНЬОГО ВИЯВЛЕННЯ

8 вектор
«ЗАХОНЬ»
НОВА ПЛАТФОРМА

10 у фокусі
АРГУМЕНТ
ПРОТИСТОЯННЯ

18 аспект
«ДИППОШТА» ВІДКРИТИ
НЕ МОЖНА ПРОПУСТИТИ

26 справа честі
ЧИСТІ ПОГОНИ

32 інновації
ПЕРЕВАГА ВІЙСЬКОВИМ!

34 кросфіт
НЕЗЛАМНІ

38 актуально
АЛГОРИТМИ
ВИЖИВАННЯ

44 тренд
ТАТУ
МОДА НА УКРАЇНСЬКЕ

52 компетентно
КВАЗІМИСТЕЦТВО
«ЗАВТРАШНЬОЇ»
ПРОПАГАНДИ

56 арт
ЗАПАЛЮЄ ВОГНІ
«ДУНАЙСЬКА СІЧ»

4

10

18

38

56

10

ПІД «ЯЛИНКУ» РАНЬОГО ВИЯВЛЕННЯ

Ці зворушливі моменти різдвяних та новорічних свят... Подарунки, вітання, сподівання... Люди хочуть вірити у диво подекуди навіть не усвідомлюючи, що вони самі є творцями дива і не важливо, де саме – чи то у мирному Львові, чи у прифронтовому Маріуполі. Різниця лише у формі... Формі подарунків, змістовності вітань і палкості сподівань.

До речі, про Маріуполь, останній вечір минулого року тут став справжнім новорічним дивом і, значною мірою, завдяки українським прикордонникам, які запустили систему раннього виявлення, попередження та ідентифікації цілей AEROS.

Перевірити готовність об'єкта до роботи та взяти участь у запуску спостережної вишки прибув Президент України Петро Порошенко. Водночас, Верховний Головнокомандувач

передав прикордонникам легкоброньований катер УМС-1000, шістнадцять броньованих автомобілів марки «ХАММЕР» та нове озброєння. Відповідні сертифікати на техніку та обладнання з рук Глави держави отримали командири підрозділів.

«На свято не приходять з порожніми руками. Тому і зараз моряки-прикордонники отримали модернізований швидкісний патрульний броньований катер українського виробництва» – сказав Петро Порошенко.

Глава держави наголосив, що ведеться робота щодо створення комплексної системи охорони морських кордонів нашої держави та її морської економічної зони.

«Прикладом того, як просуваємося у розв'язанні цієї задачі, є оновлений пост технічного спостереження «Маріуполь». Він оснащений новітньою системою раннього виявлення, попередження та ідентифікації цілей. Знаходимо будь-яку повітряну, надводну ціль. Треба – і пловця знайдемо» – підкреслив Президент.

За його словами, система AEROS – це спільна українсько-американська розробка, виготовлена на одному з підприємств «Укроборонпрому». За рахунок допомоги, інвестицій наших американських партнерів ця система суттєво підвищує ефективність реагування.

«Два з половиною роки тому ми були абсолютно сліпі і не мали жодної інформації. Сьогодні звідси на відстань до 50 км у кожен бік ми точно контролюємо безпеку наших кордонів» – підкреслив Петро Порошенко.

Глава держави зазначив, що ця система раннього виявлення цілей унікальна тим, що «бачить» одразу повітря, воду, землю, здатна одночасно вести та визначати поведінку до двохсот цілей.

Технічні можливості системи дозволяють забезпечити цілодобовий

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 578/2016

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, самовідданість і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, зразкове виконання військового обов'язку **постановляю**:

в органах і підрозділах Державної прикордонної служби України:

НАГОРОДИТИ ОРДЕНОМ «ЗА МУЖНІСТЬ» ІІІ СТУПЕНЯ

СМОЛУ Олександра Михайловича – старшого прапорщика
СТЕЦЕНКА Анатолія Владиславовича – прапорщика

НАГОРОДИТИ МЕДАЛЛЮ «ЗА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ УКРАЇНІ»

ЛОМАКІНУ Тетяну Григорівну – старшину

НАГОРОДИТИ МЕДАЛЛЮ «ЗАХИСНИКУ ВІТЧИЗНИ»

МОСОЛОВА Дмитра Ігоровича – старшого сержанта
МУЖАНОВА Максима Миколайовича – лейтенанта
ОСТАПЕНКА Руслана Анатолійовича – прапорщика

*Президент України
Петро ПОРОШЕНКО
12 жовтня 2016 року*

контроль за Азовським морем у межах Донецької області та завчасно реагувати на обстановку. В темний період доби охорона морської ділянки посилюється за рахунок використання прожекторної станції.

«У подальшому планується виробити та встановити ще п'ять таких комплексів. Вони будуть інтегровані до єдиної державної інформсисте-

ми виявлення та аналізу надводної і повітряної обстановки в акваторії Чорного й Азовського морів та в басейнах Дніпра і Дунаю» – повідомив Президент.

Особливістю передноворічного робочого візиту Президента України до Донецької області стало і те, що на запрошення Глави держави із ситуацією в зоні АТО ознайомила також

делегатія сенаторів США, яку очолив сенатор Джон Маккейн. «Я побачив, що співпраця між нашими країнами важлива для організації безпеки кордонів України. У 2017 році ми переможемо загарбників і відправимо їх туди, звідки вони прийшли. А Путіну я хочу сказати, що він ніколи не зможе позбавити українців свободи і незалежності» – наголосив сенатор. к

«ЗАХОНЬ» НОВА ПЛАТФОРМА

Нещодавно на кордоні з Угорщиною був відкритий перший для цієї ділянки спільний контактний пункт «Захонь». Він розташований у пункті пропуску для автомобільного сполучення «Чоп (Тиса) - Захонь» на угорській стороні кордону з Україною.

За статистикою, майже 8,5 млн осіб та 2,5 млн транспортних засобів перетнули українсько-угорський кордон у 2016 році, а це на 20% більше, ніж минулого року. Більше того, щороку ця цифра збільшується. Водночас прикордонникам вдалося попередити 400 спроб перетину кордону і затримати майже 4,5 сотні нелегальних мігрантів. Створення спільного контактного пункту відчутно підвищить ефективність взаємодії між правоохоронцями двох країн. Крім того, така форма співпраці забезпечить координованість дій

під час проведення спільних заходів з охорони українсько-угорської ділянки кордону та протидії протиправній діяльності. Договір про створення першого спільного контактного пункту було підписано 30 листопада минулого року і проект вдалося реалізувати за два місяці. Протягом цього часу було налагоджено комунікацію, персонал пройшов відповідну підготовку.

Як розповів начальник спільного контактного пункту «Захонь» Павло Єгошин, обмін інформацією здійснюється шляхом листування. Тобто угор-

ська сторона надає запит, черговий перекладає і передає відповідному офіцеру для прийняття рішення. Натомість раніше усі листи проходили через міжнародний апарат, долаючи кілька інстанцій, а це суттєво затягувало процес. Таким чином, зараз відповіді на запити надаються значно швидше.

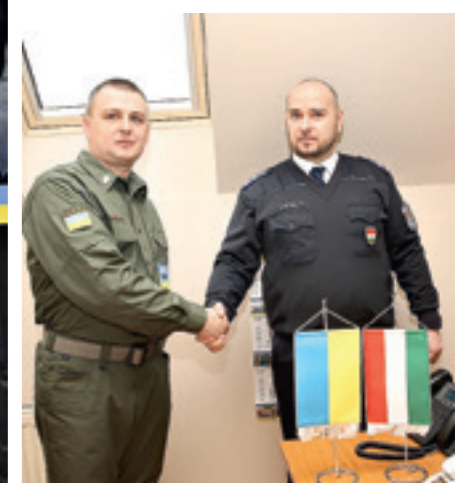
Крім того, створення контактного центру не лише оптимізує роботу прикордонників, але й враховує потреби звичайних громадян, які перетинають кордон. Громадяни обох кра-

їн можуть звертатися безпосередньо до контактного центру і отримати консультації з будь-яких питань щодо перетину кордону. Зокрема, щодо оформлення документів, митних проблем, питань кримінального переслідування тощо. Тепер усі питання можна вирішити на місці, а не через центральні апарати прикордонних відомств. Відтепер координацію між службами здійснюватимуть 6 українських та 8 угорських прикордонників, які спільно працюватимуть у контактному центрі.

У ході офіційного відкриття Голова Державної прикордонної служби України Віктор Назаренко наголосив: «Контактні пункти – це дієвий елемент сучасної комунікації у сфері прикордонної безпеки. А головне, вони допомагають нам невідкладно вирішувати питання людей, які законно перетинають кордон». У свою чергу заступник начальника поліції – головний директор охорони правопорядку Угорщини Жолт Халмоші під час зустрічі зазначив, що «спільний контактний пункт сприяє роботі органів, які борються зі злочинністю, і забезпечує співпрацю правоохоронних органів обох країн протягом 24 годин».

До речі, для Угорщини цей пункт вже десятий, а в Україні поки що лише четвертий. У нашій країні усі контактні центри розташовані на західному кордоні: один з Румунією і два з Польщею.

Тож новостворений спільний контактний пункт «Захонь» на кордоні з Угорщиною – ще одна комунікаційна платформа на основі фундаменту співпраці прикордонників з європейськими колегами. к

Свідченням цього Глава держави назвав розміщення Росією її військових підрозділів чисельністю до 50 тисяч осіб поблизу наших кордонів. За словами Петра Порошенка, у них на озброєнні близько 470 танків, понад 1700 бойових броньованих машин, близько 390 артилерійських систем та 220 систем залпового вогню, близько 490 бойових літаків, сотні вертольотів, 24 бойові кораблі.

Президент також висловив переконання, що загрозою для українських кордонів є і російський військовий контингент, розташований у придністровському районі Молдови, неконтрольованому Кишиневом. До того ж, Росія посилює тиск і з півночі – на Білорусь. Водночас, керівництво цієї країни запевнило Главу Української держави, що не дозволить використовувати свою територію для недружніх дій щодо нас. Також Білорусь заборонила використання на своїй території фейкових документів, виданих на окупованих територіях України.

Зважаючи на зазначені факти, Петро Порошенко закликів сусідні країни та держави Балтії

бути на сторожі. Росія брязкає зброєю біля кордонів, здійснює потужні кібератаки, і вони виникають не лише щодо Збройних Сил та Генерального штабу. Нині хакерські атаки скеровані на більшість стратегічно важливих сфер.

«Висновок очевидний. Росія буде намагатися реалізувати свої імперські плани, як у формі продовження гібридної війни, так і, не виключено, – відкритої агресії з масштабним застосуванням військової сили по всіх напрямках. І я наголошую, головним союзником України, оплотом і фундаментом її незалежності є Збройні Сили України. Ми кардинально і прямо по ходу бойових дій перебудовуємо не лише їх, а увесь сектор безпеки та оборони нашої держави, приводимо його у відповідність до стандартів НАТО. За ці роки військо суттєво підвищило боєздатність. Рівень всебічного забезпечення можна вважати хоча і не ідеальним, але таким, що вже дозволяє якісно виконувати визначені завдання».

Під час свого виступу Президент України зазначив, що дати гідну відсіч будь-яким спробам країни-агресора можуть лише об'єднані в єди-

АРГУМЕНТ ПРОТИСТОЯННЯ

Загроза повномасштабної агресії з боку Російської Федерації залишається й надалі. Про це заявив Президент України Петро Порошенко на оперативному зборі керівного складу Збройних Сил України, який відбувся наприкінці лютого у Києві.

ний кулак сили безпеки і оборони. Рівень міжвідомчої взаємодії не повною мірою відповідає потребам часу. Якщо на стратегічному і оперативному рівні за попередні роки вдалося покращити ситуацію, то на тактичному рівні поки що, на жаль, є питання. Генеральний штаб вживає відповідних заходів для виправлення ситуації. Зокрема збільшено кількість і масштабність заходів підготовки Збройних Сил, до яких планується залучити органи управління та підрозділи інших військових формувань та правоохоронних органів. В першу чергу – частин Національної Гвардії, Служби безпеки України, прикордонників. Налагодити ефективну взаємодію з підрозділами Державної служби з надзвичайних ситуацій. Їх ефективність зараз була доведена під час кризи в Авдіївці, коли російський агресор хотів влаштувати там голодомор, відключивши й перебивши обстрілами постачання електроенергії, тепла, газу і води. Дуже сподівалися, що ми розпочнемо евакуацію. Навіть щоб прискорити цей процес, почали обстріл з систем залпового вогню і крупнокаліберної артилерії цивільних кварталів, вбиваючи цивільних громадян. Ми не дозволили їм цього зробити щодо тиску на нас. Силами військовослужбовців, рятувальників, представників військово-цивільних адміністрацій Авдіївка була врятована.

«Звертаю увагу керівництва Генштабу щодо ефективної взаємодії з органами військового управління. Зараз активно мають навчатися і представники державних адміністрацій відповідного рівня».

У свою чергу, Секретар РНБО України деталізував актуальні питання нацбезпеки України. Пропонуємо вашій увазі повний текст виступу Олександра Турчинова.

Шановний пане Президенте України, Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України, товариші генерали, адмірали й офіцери!

Третій рік поспіль триває неоголошена війна проти України. Нашому суспільству, волонтерам і державі, насамперед Збройним Силами та іншим військовим формуванням вдалося дорогою ціною, ціною життя найкращих дітей України, зупинити ворога. Бої за повне звільнення України тривають. Однак боротьба точиться не лише в Україні.

На наших очах руйнується світовий порядок. Зазнає безпрецедентних випробувань заснована на засадах свободи і демократії єдність Заходу. Кардинально змінюється світовий устрій, сформований після Другої світової війни. Обрис його нової моделі ще не визначені. Проте повернення у минуле вже неможливе: ані в омріяні у Кремлі часи СРСР, ані у «золоту» для Заходу епоху кінця ХХ століття.

Вперше в історії масштабна зміна технологічних укладів відбувається у глобалізованому світі, що драматично посилює як її переваги, так і ризики, можливості для нейтралізації яких на національному рівні сьогодні об'єктивно обмежені. Створені нові політичні і соціально-економічні реалії, на які не було адекватної реакції урядів провідних держав світу.

Транснаціональні корпорації, насамперед у сфері інформаційних технологій, які дедалі більше відокремлюються від національних «коренів», визначають обличчя світової економіки. Національні уряди втрачають можливості впливу на них. Формується глобальне мультинаціональне суспільство. Планету оповила мережа зв'язків, поза якою сучасне суспільство вже не може функціонувати.

Дедалі більше державних функцій, пов'язаних із застосуванням сили, насамперед за кордоном, виконується приватними компаніями. Безпрецедентного масштабу набула діяльність міжнародних терористичних організацій і організованих злочинних угруповань, окремі з яких навіть перебирають на себе функції держав на величезних територіях.

Перемогти такі терористичні організації, як Ісламська держава, виключно бомбардуваннями і рейдами спецназу неможливо передусім через те, що вони ґрунтуються не тільки на організаційних зв'язках, але і на доктринально-ідеологічному фундаменті. Нерозуміння цього не дозволить повністю нейтралізувати загрозу.

Новітні інформаційні технології трансформують соціальну комунікацію і тим самим змінюють суспільства. Традиційні медіа дедалі більше поступаються місцем соціальним мережам. Зникають фільтри, які ще вчора ускладнювали поширення недостовірної інформації та

руйнівних психологічних впливів. Сьогодні навіть божевільний може у мить перетворитися на «зірку» Інтернету, а згодом і впливати на настрої мільйонів, а через це й на державну політику.

Державна ієрархія доповнюється, а подекуди й заміщується мережами, більш хаотичними за своєю суттю. Це зменшує стійкість і стабільність системи та вимагає від тих, хто має скеровувати ключові суспільні процеси у конструктивне русло, кардинально нових підходів, знань і навичок.

Останні тенденції у США свідчать про боротьбу двох основних підходів до здійснення зовнішньої політики. Перший, традиційний, заснований на ідеї США як глобального лідера, водночас другий пропонує зосередитись переважно на власних проблемах, повернутися до так званої політики ізоляціонізму.

Відхід США від глобального лідерства може спровокувати інші держави на спроби сформувати або розширити зони власного впливу. Можна очікувати на дальшу дестабілізацію, зокрема у Східній Європі, на Близькому і Середньому Сході, Південній і Східній Азії, інших регіонах світу. Посилення глобальних протиріч загрожує виникненням глобального конфлікту.

Поглиблюється криза Європейського Союзу. Міграційна криза, грецька боргова криза, нідерландський референдум щодо Угоди про асоціацію з Україною, Vxexit, зростання впливів радикальних, антиєвропейських сил та рухів, – усі ці ніби не пов'язані між собою події є прямим наслідком суперечності загальноєвропейських, як їх розуміють у Брюсселі, і національних інтересів.

Вихід Великої Британії з Євросоюзу не означає, що вона перестала бути європейською країною – як і Норвегія та Швейцарія, які ніколи не були членами ЄС. Європейська ідея значно масштабніша за проект Євросоюзу: європейські цінності не дорівнюють політичним концепціям і бюрократичним структурам.

Неготовність до перегляду звичних доктрин, намагання уникати дієвих кроків, прагнення відповісти на нові виклики традиційними інструментами призводять до зростання недовіри стосовно еліти. Усе

це провокує зневіру у демократії, підживлює авторитаризм та фундаменталізм, сприяє зміцненню диктатур і тираній.

Так, керівництво РФ намагається консолідувати суспільство шляхом підживлення імперсько-шовіністичної істерії та експорту внутрішніх проблем назовні. Окупавши Крим і здійснивши пряму військову агресію на Донбасі, Кремль спровокував кризу міжнародної безпеки, стрімке зростання міжнародного тероризму, посилення жорстких безпекових загроз. Попри всі зусилля світового співтовариства Росія не збирається припинити свою агресивну політику. Останнім свідченням цього став указ російського президента про де-факто визнання терористичних утворень ДНР/ЛНР. Як зухвало заявив кремлівський прес-секретар Песков, «боєприпаси у терористів ніколи не закінчаться».

Знов, як і за радянських часів, Росія веде гібридну війну, яка передбачає комплексне та узгоджене, підпорядковане єдиному задуму застосування політико-дипломатичних, економічних, енергетичних, інформаційно-пропагандистських, кібернетичних, військових та інших підривних заходів. Причому така війна ведеться не тільки проти України, а й проти Заходу в цілому і Європи насамперед. Згадаймо військову операцію Росії у Сирії, яка спричинила потужний потік мігрантів до ЄС, провокаційні дії російської авіації і військово-морського флоту, кремлівську пропаганду в США і державах ЄС, зухвале втручання російських хакерів у виборчий процес у США, Німеччині, Франції та процес підготовки до референдуму у Нідерландах, спробу організації державного перевороту в Чорногорії тощо.

Ключовим театром російської гібридної війни виступає Україна. Триває чергова небезпечна спроба перерозподілу земель колишньої російської імперії. Не підкоривши нашу державу, Кремль не може далі успішно розвивати свою експансію. Безпрецедентний політичний тиск, майже неприхована підривна діяльність усередині держави, пряме фінансування радикальних політичних організацій, шалена пропаганда, кібератаки, торгівельні та енергетичні війни, блокада транзиту – всі ці засоби доповнюють військове втручання на Сході України.

Збройні сили і спецслужби РФ перетворили український Донбас на полігон для випробування сучасних тактичних прийомів, новітньої військової техніки, насамперед засобів зв'язку, управління, розвідки, РЕБ, підготовки офіцерів тактичної та оперативної ланки. Паралельно в Сирії РФ відпрацьовує скоординоване використання сухопутного, повітряно-космічного і військово-морського угруповання.

У сучасних умовах військова сила стає головним інструментом реалізації неоімперської зовнішньої політики Росії. Не буду повторювати відомі вам речі, але на розгортання військ, їх переозброєння і підготовку Росія свідомо викидає шалені кошти, нехтуючи потребами власного економічного розвитку і розв'язання гострих соціальних проблем. Війна проти України стає важливим етапом підготовки РФ до великої війни та демонстрації претензії на глобальне лідерство і перерозподіл впливів у світі.

Попри санкції та економічні негаразди Російська Федерація ще довго залишатиметься джерелом військової агресії, безпекових загроз і генератором нестабільності.

Загалом, ситуація у світі і в Європі швидко ускладнюється, стратегічна невизначеність зростає, що висуває особливі вимоги до якості державної політики.

З 1990-х років в Україні багато говорилося про набуття формального статусу кандидата, а згодом і члена Європейського Союзу. Дехто навіть перетворив ці розмови на свою професію і прибутковий бізнес. Завдання ж глибокої модернізації українського суспільства на основі європейських цінностей свободи і права підмінялося виконанням формальних вимог ЄС та інших міжнародних організацій.

Однак наше суспільство потребує не казок про світле європейське майбутнє «вже сьогодні», не обіцянок усього і одразу, а відвертого і чесного діалогу. Українці неодноразово довели свою зрілість, а тому щирість має стати імперативом державної політики і умовою для зміцнення суспільної довіри.

Слід усвідомити: руйнування системи колективної безпеки вже відбулося. І це особливо гостро відчула Україна. До створення нового

світового порядку кожна держава змушена сама захищати свої інтереси. При цьому сильніші прагнуть це зробити за рахунок інших. На жаль, і деякі наші партнери нерідко ставляться до України як до такої собі «кружляка», тобто сировинного придатку, безпекові проблеми якого далекі від їх пріоритетів і є лише нашою власною турботою.

У цих умовах нам треба чітко визначити пріоритети. Забезпечити виживання і розвиток незалежної України може тільки сильна національна держава, в основі якої – потужні Збройні Сили, інші військові формування, надійний і ефективно діючий сектор безпеки і оборони.

Нашим головним пріоритетом має стати побудова такої держави. Держави, яка буде спроможною захищати життєво важливі інтереси українців – державний суверенітет, свободу і гідність, забезпечити економічний розвиток, опанування інноваційних технологій і нових ринків. При цьому маємо виходити саме з наших національних інтересів, а не уявлень 20-річної давнини, сформульованих у принципово інших умовах.

Суспільна модель, сформована в Україні у 1990-ті роки, характеризується монополізацією ключових сфер соціально-економічного життя, домінуванням тінювих механізмів узгодження кланових інтересів та залученням публічних інститутів до розгалуженої системи корупційних зв'язків. Її сутнісною характеристикою є «проїдання за рахунок майбутнього».

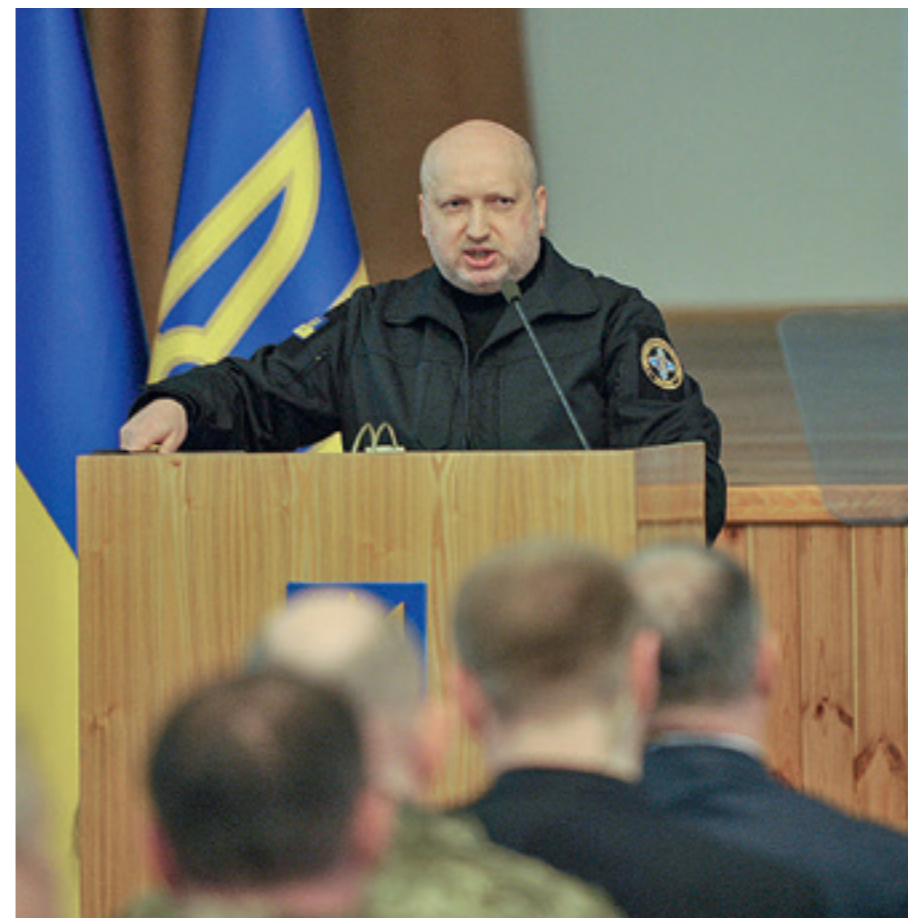
Скорочуючи й надалі інвестиції у розвиток, Україна ризикує повторити помилку СРСР і вдруге поспіль «прогавити» зміну технологічних укладів.

Продовжуються започатковані ще у 1970-ті роки процеси деградації охорони здоров'я, освіти, науки. Попри збереження або навіть зростання кількісних показників у сфері освіти, її якість, особливо у природничій і технічній галузях, суттєво знизилась. Тривають легітимізація і популяризація псевдонаукових концепцій. Поширюється віра в астрологію, магію, чаклунство, що відбиває деградацію суспільної свідомості.

Після 2010 року знижуються соціальні стандарти і престиж державної служби, що вже призвело до втрати конкурентоспроможності

На наших очах руйнується світовий порядок. Зазнає безпрецедентних випробувань заснована на засадах свободи і демократії єдність Заходу. Кардинально змінюється світовий устрій, сформований після Другої світової війни. Обриси його нової моделі ще не визначені. Проте повернення у минуле вже неможливе: ані в омріяні у Кремлі часи СРСР, ані у «золоту» для Заходу епоху кінця ХХ століття.

професії державного службовця. Новий Закон України «Про державну службу» не розв'язав, а лише зафіксував цю тенденцію. Несистемне вибіркове застосування антикорупційного законодавства перетворює це стратегічне питання на підставу для політичного піару і кампанійщини.

Важливу роль у руйнівних процесах відіграють популістські та радикальні політичні сили, а також квазіорганізації, що камуфлюються під інституції громадянського суспільства. Вони намагаються перехопити функції з формування державної політики і управління державним сектором економіки, жодним чином не відповідаючи за ультимативно нав'язані ними рішення, забезпечуючи вирішення суто вузькополітичних, корпоративних лобістських завдань або взагалі неприховано працюють на державу-агресора. Усе це зумовлює зростання суспільної недовіри до державних інститутів, яку вони самі вдало експлуатують.

Зволікання з рішучими діями з розбудови сильної Української держави уможливило зростання рейдерства і безкарного насильства, ерозію монополії держави на легітимне застосування сили, виникнення політизованих парамілітарних утворень.

Сьогодні ресурс декларацій, косметичних реформ і напівкроків вже вичерпаний. Або будуть запропоновані та реалізовані нові підходи до вирішення системних проблем, або втілиться підготовлений Кремлем руйнівний сценарій. «Майдан-3» неминуче супроводжуватиметься масовим насильством. Будь-яка створена в його результаті управлінська структура спиратиметься переважно на силовий ресурс, не матиме внутрішньої і зовнішньої легітимності, а отже для свого існування буде змушена жорстко придушувати демократичні свободи. Вже за кілька місяців це призведе до повної дезорганізації держави, руйнації економіки, вибуху злочинності, активізації сепаратистських проявів і у підсумку відкриє шлях до окупації Росією значної частини території України. Саме на такий результат, вочевидь, і розраховують окремі пропагандисти цієї ідеї.

Єдина реалістична альтернатива цьому руйнівному сценарію полягає у консолідації навколо чинних засад конституційного ладу, ідеї керованої модернізації держави на засадах політичної й економічної свободи, оздоровлення на цій основі усієї системи суспільних відносин.

У фокусі суспільної уваги повинні бути проблеми сьогодення і майбутнього, а не минулого. Потрібні реалізм і відвертість в оцінці ситуації і пропонуваній дій.

Варто припинити маніпулювання рожевими ілюзіями «світлого європейського майбутнього вже сьогодні», усвідомлюючи, що мрія про Україну в Європі – побудову вільного, справедливого і заможного суспільства, набуття європейських стандартів життя як головної мети євроінтеграції, – може втілитися лише завдяки важкій, послідовній і наполегливій праці усіх українців.

Слід позбутися досі притаманного широким колам суспільства сприйняття влади і держави як чужинських. Відтворення колоніальних стереотипів тільки послаблює Україну.

Захист суверенітету, а в перспективі і відновлення територіальної цілісності може забезпечити тільки сильна Українська держава. Тільки її прискорене зміцнення дозволить реально захистити права і свободи громадян, створить сприятливі умови для реалізації їхніх законних інтересів, уможливить модернізацію економіки та зростання рівня життя.

Досягти всього і одразу неможливо. Слід чітко визначити основні пріоритети: держава має зосередитись на ефективній зовнішній політиці і національній безпеці, захисті конституційних прав, свобод і законних інтересів громадян і суб'єктів господарювання.

Відмова держави від функцій, які вона наразі не спроможна ефективно виконувати, уможливить відокремлення політичної влади від бізнесу – ключової умови поступу України. Справжня дерегуляція, насамперед в економічній сфері, створить сприятливі умови для оздоровлення як економіки, так і політичної системи.

Саме це, а не подальше тиражування і розпорощення контролюючих і правоохоронних функцій, є єдиним насправді дієвим шляхом протидії корупції.

Нагальним є відновлення дієздатності державного апарату в цілому та подальше зміцнення сектору безпеки і оборони. За три роки в Україні постала армія, спроможна воювати і давати відсіч ворогу. Армія є базовою гарантією виживання держави. Проте нині Україна перебуває під постійною загрозою розширення військової інтервенції з боку Росії. Тому посилення безпекових спроможностей має відбуватися постійно і на різних рівнях.

Розвиток Збройних Сил, інших військових формувань має здійснюватися на основі найкращих досягнень провідних армій світу, а також власного бойового досвіду останніх трьох років. Маємо забезпечити не тільки всебічне вивчення досвіду бойових дій в АТО,

Варто відзначити проекти створення новітньої ракетної зброї, які реалізуються на виконання відповідних рішень Ради національної безпеки і оборони України та мають кардинально підвищити вогневу міць бойових підрозділів Збройних Сил України. Одночасно здійснюються заходи з формування виробничих потужностей для серійного виробництва зразків нового озброєння та військової техніки.

Важливим завданням залишається посилення контролю, охорони і оборони Державного кордону України. Звісно, якщо йдеться про Російську Федерацію, то маємо робити акцент саме на обороні, але на західному кордоні слід послідовно реалізувати принцип організації прикордонної безпеки за європейським зразком. Йдеться як про інженерне обладнання, високотехнологічні засоби контролю, так і про збільшення оперативних і бойових можливостей відповідних підрозділів.

“ Нашим головним пріоритетом має стати побудова такої держави, яка буде спроможною захищати життєво важливі інтереси українців – державний суверенітет, свободу і гідність, забезпечити економічний розвиток, опанування інноваційних технологій і нових ринків.

оплаченого людськими життями, але й його осмислення і врахування у настановах і бойових статутах. Неприпустимо, що закладе-на в них філософія досі залишилася незмінною.

Зі свого боку наголошує: рішення Ради національної безпеки і оборони України за ініціатииви Президента щодо збільшення грошового забезпечення військовослужбовцям не є статичним, одноразовим актом. Ми не можемо зупинитися на цьому шляху, не враховуючи інфляційні чинники і динаміку зростання доходів громадян в країні.

Водночас, грошове забезпечення не повинно зростати тільки через збільшення премій і надбавок. Оклади за посадою і званням – незмінні вже понад 10 років. Так, середній рівень основних складових (посадовий оклад, оклад за військово звання, вистугу років) у структурі грошового забезпечення військовослужбовців суб'єктів сектору безпеки і оборони становить лише 12 відсотків. Із відповідними наслідками для пенсій.

Нагадаю, що в арміях НАТО саме основні складові у структурі грошового забезпечення військовослужбовців складають 70-80 відсотків. Цю диспропорцію слід виправити, і невідкладно.

Оборона України потребує створення надійного і навченого резерву, готового за розробленим планом приступити до виконання бойових завдань з протидії агресору. Слід побудувати систему територіальної оборони, при якій всі військовозобов'язані проходять курси військової підготовки на спеціальних навчальних полігонах, братимуть участь у зборах і бойовому злагодженні своїх підрозділів.

Військово-патріотичне виховання, військова підготовка і вивчення основ цивільної оборони має стати одним з пріоритетів у навчанні як у загальноосвітній, так і у вищій школі. Важко переоцінити важливість залучення до виховання нашої молоді ветеранів АТО, які пройшли сучасну війну.

Пройдення військової служби має відкривати для молоді соціальні сходи, стати обов'язковою умовою для політичної чи державної кар'єри, бути суспільно престижним і матеріально привабливим.

Окремим питанням є переозброєння Збройних Сил України, інших військових формувань, отримання і прийняття на озброєння нових високоефективних зразків зброї і військової техніки, спроможних компенсувати добровільно втрачений на основі міжнародних угод ядерний потенціал.

Ми маємо послідовно збільшувати спроможності Національної гвардії, Національної поліції, розвивати кадровий потенціал, посилювати технічну забезпеченість. Стримати Росію лише військовою силою неможливо. Нам потрібне ефективне застосування специфічних інструментів розвідки і контррозвідки.

У Державному бюджеті України на 2017 рік обсяг видатків для потреб суб'єктів сектору безпеки і оборони України становить 134,5 млрд гривень (5,11% від ВВП), у тому числі для Міністерства оборони України 69,1 млрд гривень (2,67% від ВВП). Це велика сума для нашої країни, хоча насправді це лише той мінімум, який дозволяє нам протистояти агресії.

Ефективні політика національної безпеки і зовнішня політика вимагають ресурсів, залучення яких неможливе без досягнення нової якості економічного зростання. Економіка має генерувати високу частку доданої вартості і забезпечувати залучення масштабних іноземних інвестицій.

Необхідно сформувати економічне середовище, в якому забезпечується вільна конкуренція, заохочується приватна ініціатива, ефективно захищаються право власності та інвестиції.

Старі підходи до структурної перебудови, засновані на застосуванні пільг, в Україні є корупційними і неефективними. Економічна політика має забезпечити виконання наступних основних завдань:

дерегуляції – усунення дрібязкової регламентації господарських відносин, штучних перешкод розвитку підприємництва та зарегульованості фіскальних процедур, позбавлення держави зайвих функцій;

демонополізації – демонтажу економічних механізмів, на яких ґрунтується панування кланів в окремих секторах економіки, та всебічного сприяння вільній конкуренції;

децентралізації – передачі на рівень територіальних громад функцій, які можуть більш ефективно виконуватись на місцевому рівні, та відповідних фіскальних повноважень і ресурсів;

детінізації – створення умов, щоб робота у легальній економіці була більш ефективною та прибутковою, ніж у тіньовому секторі, з одночасним посиленням боротьби з кримінальними складовими економічної діяльності.

Приватизація має забезпечити залучення до української економіки великого іноземного капіталу, насамперед західного, та надати поштовх модернізації ключових галузей економіки.

Щодо вузького кола об'єктів, які не будуть приватизовані, держава має ефективно реалізовувати права власника і здійснювати жорсткий контроль. Механізми тіньового перерозподілу ресурсів таких підприємств повинні бути ліквідовані.

Необхідно нарешті запровадити ринок землі, унеможлививши при цьому утворення монополій та гарантуючи права українців на земельні ділянки.

Доходи від приватизації державного майна і функціонування земельного ринку компенсують втрату бюджетних доходів на першому етапі зниження рівня фіскального навантаження на економіку – до того часу, коли воно забезпечить значне зростання ВВП та, відповідно, доходів бюджету.

Основним змістом податкової реформи має стати не тільки зниження податкового навантаження для переважної більшості населення і дрібного бізнесу та поліпшення адміністрування, але й зміна структури оподаткування шляхом перенесення «центру ваги» з доданої вартості на собівартість та виведення капіталу за межі України, запровадження гнучкої системи кредитування дрібного та середнього бізнесу, впровадження стимулів для інвесторів, стимулювання новітніх наукоємних індустрій.

Попри твердження про тотальну енергетичну залежність України від Росії, за три роки вдалося звести споживання російських енергоносіїв до мінімуму і суттєво підвищити енергоефективність. Проте ми лише на початку цього магістрального для України шляху.

Назріло питання впровадження політичної реформи – нової конституційної моделі для забезпечення збалансованості влади та ефективного управління. Особливого значення набуває просування судової реформи, утвердження дієвої третьої гілки влади.

За три роки Україна нарешті почала розбудову власного інформаційного та культурного простору, долаючи колоніальну залежність від Росії. Зважена культурна політика має позитивними стимулами забезпечувати розвиток української мови і культури, вивчення іноземних мов, насамперед мов держав-світових лідерів,

розвиток українського кінематографа, інших українських культурних проектів. Потребує дальшого впровадження освітня реформа.

Приклад Реформації, яка відкрила перед Європою шлях до оновлення і розвитку 500 років тому, свідчить: позитивні зміни можуть відбуватися швидко і всебічно. Українське суспільство вже зробило неможливе – ми зупинили російську військову машину. І тепер все залежить від волі, рук і мізків українців.

Сьогодні надзвичайно важливо продовжити реформаторський курс, не зірватися в безплідний і руйнівний популізм, що може за короткий час знищити всі здобутки, у важкій борні здобуті українцями за останні три роки.

Основне завдання держави – захистити кожного громадянина, кожну родину від жахів війни і тиранії. У правовій державі жодний політичний, соціальний статус, жодна професія не можуть розглядатися як такі, що звільняють від відповідальності.

Нашим фундаментальним принципом має стати поширення свободи людини до тих меж, де починається свобода іншої людини. Вільна людина у вільній країні – не гасло, а дороговказ у майбутнє.

Україна має всі підстави не тільки вижити, а й перетворитися на регіонального лідера, здатного захистити не тільки себе, але і своїх союзників. Тільки сильна, незалежна, національна держава здатна змусити рахуватися з її інтересами, змінити відношення до себе. Йдеться не про альтернативу євроінтеграції, а про реальний шлях до неї. Ми маємо не шкребтися у зачинені двері, а отримати запрошення як безальтернативний стратегічний партнер!

Хоча ніхто крім нас не зацікавлений у появі нового сильного гравця в Європі, маємо забезпечити зміцнення та розвиток української держави на основі повної мобілізації нашого головного ресурсу – людського потенціалу.

Сильна Українська держава – це запорука нашої незалежності та динамічного розвитку, це спільна справа усього Українського народу. З нами Бог і Україна!

Слава Україні! к

ВІДКРИТИ НЕ МОЖНА
ПРОПУСТИТИ

«ДИППОШТА»

У нашій публікації ми торкнемося делікатної теми, про яку зазвичай не говорять. Все, що з нею пов'язане, як правило, утаємничується, тому що може негативно позначитися на репутації країни чи міждержавних відносинах. Лише коли проявляються незаперечні факти, ця тема піддається розголосу та почасти стає приводом для скандалів.

ЗА СІМОМА ПЕЧАТКАМИ

Офіційне призначення дипломатичної пошти – міждержавне листування і забезпечення дипмісії за кордоном зв'язком зі своїми урядами. Таємниця вмісту свято оберігається: за міжнародними нормами він недоторканий навіть під час військових дій, не підлягає ні розкриттю, ні затриманню.

А що саме везуть дипкур'єри, знають лише глави держав, члени уряду або посли. Це може бути орден, яким глава держави нагороджує іноземного громадянина, або терміново необхідні ліки. А можуть бути і величезні контейнери з матеріалами і обладнанням для споруджуваного посольства. За Віденською конвенцією 1961 року всі місця, котрі становлять дипломатичну пошту, повинні мати видимі зовнішні знаки, що вказують на їх характер, і можуть містити тільки дипломатичні документи та предмети, призначені для офіційного користування. Кожне місце дипломатичної пошти має обмеження щодо ваги і розмірів.

Вантаж стає диппоштою після того, як його запакують, наклеяють позначку «експедієн офісіель», поставлять сургучну печатку чи свинцеві пломби держави або керуючого диппредставництва і супроводжуватимуть кур'єрським листом, теж з печаткою і підписом уповноваженої

особи. Якщо хоча б один з цих параметрів не дотриманий або загублений, вантаж втрачає статус недоторкваності.

У більшості випадків перевезення дипломатичної пошти за призначенням покладено на спеціальну службу дипломатичних кур'єрів, яка у багатьох країнах входить у структуру МЗС чи інших відповідних державних органів. В Україні формування, оформлення, доставку дипломатичної пошти здійснює Державна фельд'єгерська служба при Держкомзв'язку, яка за погодженням з МЗС призначає дипломатичних кур'єрів, розробляє розклад і маршрути доставки. Відносно новим способом доставки дипломатичної пошти є перевезення останньої не штатними, професійними дипкур'єрами, а особами, які тимчасово виконують цю місію. Вони мають бути забезпечені офіційним документом – кур'єрським листом, в якому вказано статус багажу і число місць, що становлять дипломатичну пошту. Ним може бути, скажімо, командир екіпажу цивільного літака чи капітан морського торговельного судна. До того ж, на підставі спеціальних угод між конкретними державами-контрагентами дипломатична пошта може пересилатись і без супроводження дипкур'єрами по каналах звичайного поштового зв'язку або авіатранспортом.

ЗА ПРИНЦИПОМ «РЕСІПРОСІТІ»

Віденська конвенція про дипломатичні відносини 1961 року – рекордсмен за кількістю країн, які її уклали. Станом на 2014 рік їх 190. Решта країн, зазвичай, поводяться щодо дипломатичних вантажів так само, як і весь цивілізований світ. Адже прямо порушити міжнародні домовленості про недоторканність дипломатичної пошти не зважиться жодна держава: неминучий гучний міжнародний скандал. До того ж є традиції, взаємний принцип «ресіпросіті» – якщо відкрили наш багаж, то наша служба має повне право відкрити дипломатичну пошту тієї країни, що наважилася це зробити першою. Це святе, один з базових принципів міжнародного права про недоторканність дипломатичних вантажів.

У разі відмови на вимогу правоохоронців розпечатати підозрілий багаж часто все закінчується тим, що його все-таки відправляють до місця призначення. Таким чином, країна підтверджує повагу до іноземної держави, не порушуючи прав, і одночасно демонструючи пильність. Наприклад, 1984 року англійський уряд так і не наважився попри бурю в парламенті обшукати лівійських дипломатів, що від'їжджали, у пошти яких за підозрою була гвинтівка, з котрої нібито вбили англійської поліцейського. Однак в історії є і протилежні випадки.

Між дипломатичними відомствами Великобританії і Зімбабве на початку 2000 року розгорілася «війна». Все почалося з того, що митники Зімбабве заарештували і розкрили британську диппошту. Їм здалося підозрілим, що листи, як їм оголосили британці, важать цілих шість тонн. Проте виявилось, що у вантажі були пристрої для спецзв'язку. Зімбабвійці їх повернули, але скандал вже не можна було зупинити. Великобританія оголосила, що на знак протесту проти грубого порушення міжнародного права відкликає із Зімбабве свого посла. Заступник британського міністра закордонних справ Пітер Хейн сказав, що перехоплення

У БІЛЬШОСТІ ВИПАДКІВ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНОЇ ПОШТИ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ ПОКЛАДЕНО НА СПЕЦІАЛЬНУ СЛУЖБУ ДИПЛОМАТИЧНИХ КУР'ЄРІВ, ЯКА У БАГАТОХ КРАЇНАХ ВХОДИТЬ У СТРУКТУРУ МЗС ЧИ ІНШИХ ВІДПОВІДНИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ.

диппошти – крок, недостойний цивілізованої держави. Уряд Зімбабве виступив на захист своїх дій, заявивши, що Британія надавала допомогу підіривним елементам у Зімбабве, і що в диппошті могла бути зброя.

Як уже зазначалося, дипломатична пошта має містити лише офіційну кореспонденцію і предмети, призначені для офіційного використання. З листами все зрозуміло, а от спектр предметів для офіційного використання може бути надзвичайно широкий. По суті, можна що завгодно вкласти в контейнер з оформленим за всіма правилами дипломатичним маркуванням. У тому числі і вантажі нелегальні. Однак не спійманий – не контрабандист.

ЧИ, ВСЕ ТАКИ, КОНТРОЛЬ?

Предмети, призначені для службового користування представництвами іноземних держав, міжнародних, міждержавних організацій, мають бути задекларовані. Вони не підлягають огляду правоохоронцями на основі взаємності. Проте це не звільняє осіб, які мають пільги, від обов'язку дотримуватися встановленого в країні порядку переміщення предметів через кордон. На підставі ч. 2 ст. 36 Віденської конвенції у виняткових випадках, як правило, лише тоді, коли вантаж не відповідає тому, який заведено надсилати, дипломатична пошта може бути направлена на додатковий контроль – якщо у правоохоронців є обґрунтована підозра, що вона містить предмети, ввезення або вивезення яких заборонено законом або регулюється карантинними правилами держави перебування. У цьому випадку огляд здійснюється тільки в присутності дипломатичного агента або його уповноваженого представника.

Слід сказати, що на дрібні порушення тієї чи іншої країни дивляться крізь пальці, не бажаючи псувати відносини із сусідами і підставляти під удар власні дипломатичні вантажі.

ПОСИЛКИ, ЩО ГОВОРЯТЬ...

Однак час від часу деякі країни по достоїнству оцінюють високий потенціал дипломатичної пошти і проявляють велику кмітливість у її застосуванні. І приклади непрофільного використання каналів дипломатичної пошти не завжди безневинні. Так, у 1917 році норвезька поліція розкрила пошту німецького дипкур'єра – як і очікувалося, там були бомби для підриву суден, що залишають норвезькі порти. У 1964 році в римському аеропорту розкрили дипломатичний вантаж єгиптян, що відправлявся в Каїр: митники почули слабкий стогін. В опечатаному контейнері виявився ледь живий ізраїльтянин. Як з'ясувалося, він працював на єгипетську розвідку, і його за підозрили у зраді.

У червні 1984 року офіцери лондонського аеропорту наполягли на розкритті декількох підозрілих ящиків з дипломатичною поштою, в одному з яких виявився колишній міністр транспорту Нігерії Умару Дікко, який втік з країни після військового перевороту. Дікко викрали і в буквальному сенсі упакували, причому разом з лікарем, агентом «Моссаду», який мав регулярно вводити йому снодійне. В такий самий ящик сховалися два інших виконавця викрадення, співробітники ізраїльської розвідки. Через сильний запах медикаментів один з ящиків викликав підозру у правоохоронців, а неправильне маркування та неналежним чином оформлені супровідні документи дозволили поліції розкрити контейнер. В результаті всі учасники операції були ув'язнені за вироком суду, а Великобританія розірвала дипломатичні відносини з Нігерією.

...З КАЙФОМ

2003 року, коли з МЗС Сьєрра-Леоне прямувала дипломатична валіза в його дипломатичне представництво у Великобританії, її відкрили посадовці ООН з попередньо отриманої згоди президента Сьєрра-Леоне. Там виявили кокаїн на мільйон фунтів стерлінгів. Два співробітники МЗС Сьєрра-Леоне були заарештовані на батьківщині.

А в січні 2012 року поліція Нью-Йорка заарештувала посылку з 16 кілограмами кокаїну в центрі прийому пошти штаб-квартири ООН. Наркотик містився в дипломатичній пошті міжнародної організації і був замаскований під дипломатичні пакети. Викликала підозру справжність проставлених на вантажі печаток ООН і те, що на жодній з посилок не було вказано імені та адреси відправника. Всередині пакетів були корпуси ноутбуків, у які заховали порошок.

У лютому того ж року італійська поліція виявила 40 кілограмів кокаїну в дипломатичній пошті для посольства Еквадору.

...І КУРИВОМ

Також особливою популярністю користуються контрабандні дипвантажі з сигаретами. При рентабельності контрабанди тютюнових виробів, яку можна порівняти з прибутком від переправлення наркотиків, на правопорушника у найгіршому випадку очікує штраф і конфіскація технічного засобу. А в кращому – він заробить кілька тисяч євро за одну ходку через кордон.

Навесні 2015 року на литовському КПП «Мядінінкає» був затриманий автомобіль Audi посольства Латвії, набитий контрабандними сигаретами. Правоохоронці попросили водія показати, які товари він везе в машині. Той відкрив багажник, однак, прикриваючись дипломатичним імунітетом, не дозволив перевіряти речі. На КПП викликали представника посольства, який дав добро на контроль. Після того як машина пройшла рентген, підозри підтвердились – з'ясувалося, що в ній таки є контрабанда – 12 ящиків сигарет Winston Blue попередньо вартістю 14 400 євро. Велика їх частина була запакована в багажнику, інші – у валізах і дорожніх сумках.

Торік навесні в туркменському пункті пропуску «Фарап» був затриманий співробітник дипломатичного представництва Киргизстану в Туркменістані. У його автомашині Toyota-Highlander також виявили велику партію контрабандних сигарет, ввезену з-за кордону.

ДИПКОНТРАБАНДА НА ВІТЧИЗНЯНИХ ТЕРЕНАХ

У травні 2011 року троє представників посольства КНДР у Польщі їхали з України автомобілем Opel через міжнародний пункт пропуску «Ягодин». Вони заявили прикордонникам, що перевозять дипломатичні документи. Однак на коробках була відсутня обов'язкова атрибутика дипломатичної пошти, як і сам кур'єрський лист. Поглиблений огляд автомобіля представників північно-корейського дипломатичного корпусу ініціювали українські прикордонники у зв'язку з тим, що 2009 року під виглядом пошти дипломати цієї ж країни через пункт пропуску «Доманове-авто» намагалися провезти майже 200 ящиків сигарет. І правоохоронці влучили у ціль – в автомобілі знайшли 20 тисяч пачок сигарет на суму близько 20 тис. доларів США.

**АНОНІМНО
СПІВРОБІТНИКИ
МИТНИЦІ РОЗПОВІДАЮТЬ,
ЩО КОНТРАБАНДА
ПІД ВИГЛЯДОМ
ДИПЛОМАТИЧНИХ
ВАНТАЖІВ – ЯВИЩЕ
ПОШИРЕНЕ, НАЙЧАСТІШЕ
ВОЗЯТЬ СИГАРЕТИ,
АЛКОГОЛЬ, БУРШТИН,
ЗОЛОТО.**

Влітку 2008 року прикордонники та митники припинили спробу незаконного переміщення сигарет у пункті пропуску «Доманове». Громадяни Монголії, які їхали транзитом через територію України на Volkswagen Caravelle, під час контролю пред'явили документацію, яка свідчила про перевезення дипломатичної пошти. Проте під час поглибленого огляду з'ясувалося, що її замінили 39,5 тисячами пачок сигарет LM. Тютюнові вироби були упаковані в 34 коробки різних розмірів, обтягнуті цупким папером і опломбовані об'ємною печаткою.

Торік у червні монгольські дипломати знову проколюлися з контрабандою тютюнових виробів. За документами двоє громадян, які в пункті пропуску «Дякове» надали для перевірки дипломатичні паспорти співробітників посольства Монголії в Росії, слідували з вантажем дипломатичної пошти з Москви до Риму на Mercedes Vito. Оперативні підрозділи Держприкордонслужби мали інформацію про можливе переміщення заборонених предметів на авто з дипломатичними номерами російської реєстрації. На автомобіль зреагував службовий собака, навчений виявляти тютюнові вироби. Під час поглибленого огляду в салоні було виявлено понад 29 тисяч пачок сигарет, які намагалися незаконно переправити через державний кордон.

СКАНДАЛ

У травні минулого року на українсько-угорському кордоні стався ще один зухвалий та показовий для нашого корумпованого суспільства випадок, що побив рекорди «попередників» за кількістю сигаретної контрабанди у дипломатичній пошті та набув неабиякого розголосу.

При спробі правоохоронців оглянути автомобіль Volkswagen Transporter, за кермом якого перебував наш співвітчизник із дипломатичним паспортом, останній заявив, що там міститься дипломатичний вантаж, підтвердивши це листом із посольства, і відмовився надавати доступ до авто без дозволу та присутності представника МЗС. Та прикордонний собака голосно почав попереджати, що дипломатичним листуванням із салону не пахне.

Водій намагався влаштувати скандал. Пізніше він просто спробував втекти. Отримавши дозвіл на обшук від МЗС, в автомобілі було виявлено 56 890 пачок контрабандних сигарет вітчизняного виробництва з акцизними марками. Від пояснень водій відмовився. Мікроавтобус та незаконний вантаж тоді вилучили.

Вартість мікроавтобуса у майже мільйон гривень це ще нічого порівняно із сумою вилучених сигарет. Якщо взяти мінімальну вартість пачки в Євросоюзі у 5 євро, то контрабанди в дипломатичному мікроавтобусі було майже на 285 тисяч євро, або на понад вісім мільйонів гривень.

На той час розгорівся величезний скандал як для України, так і для її дипломатичного корпусу. Історія потрапила в ЗМІ. Тоді і з'ясувалося, що контрабандистом був Сергій Ліщишин, чоловік першого секретаря посольства України в Словаччині Оксани Ліщишин. Саме вона виписала лист з печаткою посольства, в якому підтвердила «недоторканність» вантажу. Цікаво, що оригінал цього листа дивним чином зник.

У МЗС визнали проблему і пообіцяли покарати всіх винних, натякнувши на можливу причетність посла. Після розголосу в ЗМІ МЗС відкликло дипломата-контрабандистку в Україну. А згодом стало відомо, що міністерство почало службове розслідування за цим фактом. МЗС підтвердило, що не санкціонувало перевезення «дипломатичного вантажу», а копія листа, який було показано правоохоронцям, до міністерства не надходила. Очільник міністерства пообіцяв розібратися із «сигаретним скандалом». Частину відповідальності за інцидент було покладено на посла України у Словаччині Олега Гаваші. Коли з'явилися свідчення про причетність керівництва посольства до контрабанди, Президент Порошенко його звільнив.

Історія з контрабандою для її фігурантів продовжилася тим, що ужгородський суд

підтвердив провину Сергія Ліщишина. Сім'я контрабандиста мала заплатити штраф і залишитися без мікроавтобуса. Першого секретаря посольства України в Словаччині Оксану Ліщишин звільнили з дипломатичної служби через «порушення присяги».

ЯК БОРОТИСЯ?

Можна лише уявити, що часто-густо перевозиться під грифом «дипломатична пошта». Хоча правоохоронці на кордоні пильнують, адже стосовно переміщення в ній контрабанди чи заборонених предметів та речей вони несуть відповідальність і будуть винні в будь-якому разі: якщо відкриють опломбовану «дипломатичну пошту» чи якщо пропустять в ній щось. Гучні затримання відбуваються регулярно, один-два

які потім таким самим шляхом потрапили до Європи на відомий аукціон.

Держава повинна не тільки карати винних, а й боротися з проблемою системно. Щоб мінімізувати такі випадки, треба посилити роботу з людьми, які мають доступ до перевезення дипломатичної пошти, і взаємодію з нашими спецслужбами. Добрим знаком стали заяви МЗС, що відомство надзвичайно болісно сприймає удари по репутації, які завдають нечесті на руку співробітникам, і прикривати нікого не збирається. Міністерство підготувало законопроект про дипломатичну службу, який має запровадити справжню реформу в дипломатії. Про це повідомив глава МЗС Павло Клімкін: «Це дуже інноваційний документ. Новий закон повинен вказати шлях, яким чином українська дипломатична служба має стати однією з кращих, і це наш єдиний шанс стати кращими». Однак чи буде вирішена за допомогою Закону згадана проблема – достеменно невідомо.

Те, що до когорти дипломатів потрапляють нечесні люди, які намагаються використати своє службове становище для власної вигоди, – недолік не лише української дипломатичної служби, це загальносвітова тенденція. Крім того, чинною конвенцією дотепер не врегульовано питання про допустимі розміри дипломатичної пошти, не визначена максимально дозволена вага і відсутні обмеження щодо її перевезення у міжнародній практиці. Це в свою чергу створює можливість для використання зазначених прогалів в законодавстві для уникнення контролю вантажу, який направляється під виглядом дипломатичної пошти. У зв'язку з цим деякі країни в односторонньому порядку встановлюють певні вимоги до іноземної дипломатичної валізи, вимагають попереднього повідомлення про передбачувану кількість дипломатичних валіз, що мають ввозитися на їх територію.

ТЕ, ЩО ДО КОГОРТИ ДИПЛОМАТІВ ПОТРАПЛЯЮТЬ НЕЧЕСНІ ЛЮДИ, ЯКІ НАМАГАЮТЬСЯ ВИКОРИСТАТИ СВОЄ СЛУЖБОВЕ СТАНОВИЩЕ ДЛЯ ВЛАСНОЇ ВИГОДИ, НЕДОЛІК НЕ ЛИШЕ УКРАЇНСЬКОЇ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ, ЦЕ ЗАГАЛЬНОСВІТОВА ТЕНДЕНЦІЯ.

рази на рік. І спростувати ймовірність того, що знову замість дипломатичної пошти перевозитимуть контрабанду – неможливо.

До речі, анонімно співробітники митниці розповідають, що контрабанда під виглядом дипломатичних вантажів – явище поширене, найчастіше возять сигарети, алкоголь, бурштин, золото. З міркувань особистої безпеки

контролери ризикувати з перевірками не дуже хочуть. А експерти-мистецтвознавці зазначають, що існує стала практика переправляти дипломатичною поштою старожитності, причому не лише з України. Таким чином, років з двадцять тому до України були доставлені три викрадені під час ірано-іракської війни з іранського музею картини Пікассо та Ван Гога,

Також на законодавчому рівні досі не врегульована можливість перевірки дипломатичної пошти технічними засобами, а отже чимало країн здійснюють її огляд, використовуючи рентгенівські установки, металодетектори тощо. Є країни, які настільки остерігаються ввезення заборонених речей, що виходять за рамки Віденської конвенції, наприклад, такі як Кувейт, Бахрейн, Саудівська Аравія, залишаючи за собою право в односторонньому порядку затримувати дипломатичну пошту на своїх кордонах і оглядати її або повертати назад, аргументуючи свої дії як спосіб боротьби з повітряним піратством, контрабандою зброї, наркотиків тощо. Це ж стосується провезення спиртних напоїв в країни Близького Сходу. Саудівська Аравія в пошуках алкоголю незалежно від статусу просвічує дипломатичні вантажі, застосовуючи спеціальну рентгентехніку.

НЕ ТІЄЮ СМУГОЮ

У 2008 році співробітники спецслужб Киргизстану затримали диппошту, відправником якої був МЗС, а одержувачем – посольство Киргизстану у Великобританії. Вантаж з 270 кілограмами або 120 тисячами пачок сигарет, що займав 12 посадкових місць, був затриманий 30 листопада на борту літака, який готувався до польоту за маршрутом «Бішкек – Стамбул». Далі з'ясувалося, що під виглядом дипломатичної пошти двоє працівників консульського відділу МЗС часто і протягом тривалого часу відправляли великі партії сигарет до Великобританії. Киргизька генеральна прокуратура провела «розслідування»: складу злочину не було, і звинувачення були зняті.

ДЕЯКІ КРАЇНИ В ОДНОСТОРОННЬОМУ ПОРЯДКУ ВСТАНОВЛЮЮТЬ ПЕВНІ ВИМОГИ ДО ІНОЗЕМНОЇ ДИПЛОМАТИЧНОЇ ВАЛІЗИ, ВИМАГАЮТЬ ПОПЕРЕДНЬОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПЕРЕДБАЧУВАНУ КІЛЬКІСТЬ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВАЛІЗ, ЩО МАЮТЬ ВВОЗИТИСЯ НА ЇХ ТЕРИТОРІЮ.

Після чого співробітники МЗС, причетні до цієї справи, були поновлені на посадах.

Схоже, на тлі цього цинічного факту ми також не «пасемо задніх». Беручи до уваги останні новини, зусилля, спрямовані проти дипломатичної контрабанди в Україні, здаються малоефективними. Не так давно у ЗМІ повідомлялося, що станом на початок грудня перевізник «дипломатичного контрабандного вантажу» Сергій Ліщишин успішно оскаржив постанову суду про визнання його винним. Апеляційний суд Закарпатської області виніс ухвалу, якою скасував рішення суду першої інстанції. Так, суд постановив, що до Сергія Ліщишина повернеться конфіскований мікроавтобус, буде скасований штраф за порушення митних правил, а також зі старого рішення суду видаляються всі згадки про «дипломатичний вантаж» та про лист, підписаний його дружиною. За рішенням суду, Сергій Ліщишин винний лише в тому, що поїхав через «зелений коридор», не маючи на те підстав. А тому повинен заплатити лише штраф за порушення митних правил на суму 1700 грн. Постанова набула чинності в день публікації, є остаточною і оскарженню не підлягає.

А скандальна справа про родину «дипломатів-контрабандистів» продовжилася тим, що колишній перший секретар посольства України в Словаччині Оксана Ліщишин оскаржує своє звільнення з дипломатичної служби і хоче відсудити у держави та у посадовців МЗС також компенсацію за свій вимушений прогул.

Як закінчиться ця історія – покаже час... К

Підготувала ТЕТЯНА ФІЛІПЕНКО

ЧИСТІ ПОГОНИ

— Визмку набирали воду зі свердловини. Ходили гуртом, узавши одразу сотню п'ятилітрових каністр. Яюсь одного разу під'їхав туди дідусь років 75. Ми, звісно, пропустили його вперед, щиро запропонувавши наповнити його баклажки. Той спочатку допомозі пручався, та все ж ми його вмовили. Узавши воду, чоловік було зібрався йти, проте зупинився і запитує, дивлячись мені у вічі:

— Ребята, а зачем вы сюда пришли?

— Набрати води, — відповідаю.

— Нет, я спрашиваю: зачем вы пришли в Мариуполь?

— Ви гадаєте, будучи у зрілому віці, я лишив би родину, роботу, їхав сюди за 1200 км просто так?! Ні, шановний, я патріот, і приїхав сюди через те, що «старшому братові» України забракло землі.

— А нам здесь хорошо, нас никто не обижает, — скоса подивився на мене літній чоловік.

Не стримався спитати, який він має паспорт. Пенсіонер відповів, що український, а за національністю є греком.

— А ви вчиніть по совісті: не подобається вільна Україна, здайте український документ, і, будь ласка, рушайте в Грецію.

Чоловік метнув злбні іскри. Хлопці штурхали мене, мовляв, даремно з такими людьми говорити, бо у такому віці їм важко переконати. Ми мовчки розійшлися...

Це епізод зі служби 50-річного голови сільради чотирьох скликань поспіль Віктора Семчишина, який пішов добровольцем захищати кордон на сході держави за десятих молодих односельців. Усі події, які з ним відбулися, залишили у його душі двоякий відбиток. А нас взяли за живе.

БУНТ

Навесні 2015 року, з черговою хвилею мобілізації, став відчутнішим брак потенційних призовників, чимало з яких ухиляються від військового обов'язку. На заході країни мали місце і нові специфічні обставини.

— До нас у Давидківці, що у Чортківському районі на Тернопільщині, приїхали представники з військкомату, і як державний службовець, голова сільради, я мусив допомагати уповноваженим особам розносити повістки про мобілізацію, — розповідає Віктор Семчишин. Та одразу ж селом пішов роздратований поголос, що знову забирають хлопців. Під час попереднього призову мобілізували одинадцятьох, які благополучно повернулися додому. Деякі сусідні населені пункти призов знову оминув, тож місцеві мешканці нарікали на несправедливість.

Наступного дня Віктор був на нараді в Чорткові, коли подзвонила секретарка, аби він терміново повертався, — у Давидківцях місцеві жінки на знак протесту проти вручення їм дітям повісток про мобілізацію перекрили центральну трасу. У місці пішохідного переходу вони ходили безперестанку, не пропускаючи машини. Збоку за цим спостерігали чоловіки.

Голова сільради кинувся владнати суперечку, бо розумів, що означає перекриття автошляху, — в усіх, хто потрапив у таку пригоду, нерви на межі.

— Викликай военкома, нехай він нам пояснить, чому мобілізують саме наших дітей. Ми їм не відпустимо. Ходитимемо, поки не отримаємо документ, що їм не заберуть, — не відступали учасниці акції.

На місце протесту приїхали представники райвійськкомату та поліції. Проте так вийшло, що керівнику райвійськкомату вдалося дістатися лише за три години. Протягом цього часу люди утримували дорогу, машини стояли вздовж дороги на чотири кілометри.

Під час складних та емоційних дискусій, коли протестувальники поводитися вельми недружелюбно, до голови сільради підійшла місцева мешканка, мама бійця-розвідника, і попросила передати організаторам мітингу телефон, де був на зв'язку її син.

— ...Ми із товаришами хочемо додому, бо потрібен перепочинок. Повірте, якщо ніхто не прийде захищати землю, то ворог посуне до вас... — доносилося зі слухавки.

Активна учасниця блокування пішого переходу за мить віддала телефон:

— Нічого не чую!

Так само люди не хотіли чути й військового комісара, який силкувався достукатися до людей, що причиною мобілізації є необхідність ротації військовиків. Коли усі аргументи було вичерпано і консенсусу в тій бурхливій суперечці так і не дійшли, военком подзвонив до керівництва, яке, аби владнати становище, вдалося до поступки. Від села замість десятих, хто отримав повістки, повинен був піти лише один доброволець. Матері мали вирішити, хто з юнаків це буде.

Обурені через те, що сільський голова показав представникам райвійськкомату будинки, де живуть їхні діти, жінки запропонували цю місію саме йому: «Йдїть самі, ви ж фізично здоровий, що вам заважає воювати?».

— Вибачте, але не міг вчинити інакше, бо це моя робота. Якщо так вважаєте, нехай ваші діти залишаються, я їду за всіх. Розблокуйте дорогу! — вирішив голова сільради.

Наступного дня Віктор Семчишин був у військкоматі, за годину пройшов комісію. Потай від усіх тижень тримав повістку аж до останнього дня перед від'їздом. Тоді ж і розповів дружині, що вирушає в Мостиський прикордонний загін.

— Навмисне не казав одразу, що їду служити, бо дуже кохаю її. Скільки би протягом тижня було емоцій, скільки б вона від того всього пережила! Годі й того, що тоді сам три дні не спав, тримав у собі увесь той негатив. Та й був страх перед невідомістю, коли життя різко повертає, хто би що не казав.

ІНАКШЕ — НІЯК

Такі грані людських чеснот як благородство та справедливість стали близькими Віктору ще в школі-інтернаті, уклад життя якого був подібний до військового. Тамтешні діти разом навчалися, їли, спали, йшли додому тільки на вихідні. Віктор із багатодітної родини, у нього сестра і четверо братів. Батькам у той час було нелегко. Хоч десь в глибині душі йому було трохи болісно від того, що довелося жити не вдома, проте він добрим словом і з розумінням згадує родину, із вдячністю — інтернат і шанує своїх викладачів. Згодом два роки відслужив в армії на Забайкаллі у зенітно-ракетних військах. Коли проходив строкову, відмовився від звання сержанта, бо мав переконання: чисті погани — чиста совість. Згодом було навчання у

Кам'янець-Подільській господарській академії, одруження, період відвідування фермою у колгоспі. У 1998-му Віктора Семчишина вперше обрали Головою сільської ради. І відтоді минуло 18 років, як доля запропонувала знову одягти чисті погони.

Через чотири місяці служби Вікторові судилося пережити ще одне потрясіння – смерть мами. Коли приїхав на похорон, дізнався, що не всі схвалюють його вчинок, до нього дійшли чутки начебто він відсиджується в штабі.

Повернувшись до прикордонників, Віктор Семчишин написав рапорт і невдовзі прибув на нове місце служби. Його запросив особисто командир Донецького загону, який хотів дізнатися про причину такого кроку.

– Розповів йому правду, що прибув захищати кордон добровільно, що не хочу ставити під сумнів свою гідність. Попросився до мостиських хлопців. І керівник дав розпорядження направити мене до них.

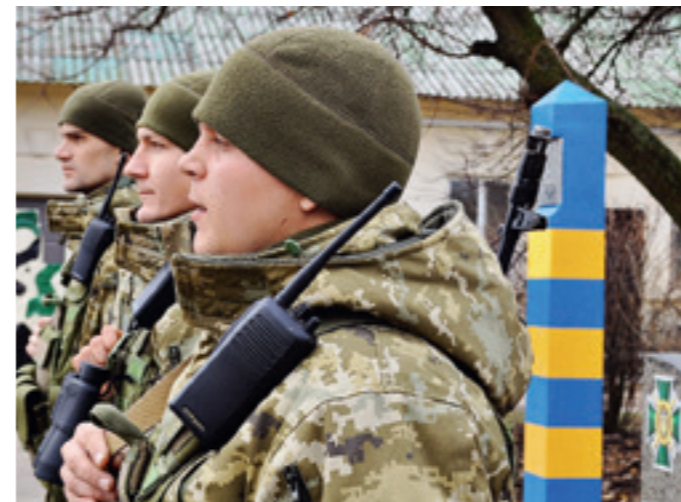
Після Маріуполя в лютому Вікторові Семчишину дали п'ятнадцятиденну відпустку. Дружина чекала на чоловіка з нетерпінням, не хотіла відпускати назад. Тим більше, вже знала, куди переївсь. Як не намагався він приховати цей факт, та жінка все відчула: «Краще б ти мені сказав правду, чим я не спала ночами!».

– Сподіваюся, вона мені пробачить, що знову не сказав наперед, адже хотів зберегти її спокій хоча б на деякий час, бо переживаю за неї. Ми 28 років щасливо живемо разом, – розповів нам Віктор Адамович.

Наталія працює викладачем у початковій школі, до того ж має чимале господарство, яке на час служби чоловіка допомагав підтримувати місцевий підприємець депутат Тернопільської облради Володимир Залішук, якому родина дуже вдячна. Треба зорати город – будь ласка, треба комбайн зерно змолотити – дає, коли криниця пересихає – привозить воду. Також підприємець допомагає місцевим родинам хлопців, які служать в АТО. Яка мати до нього не зверталася, не було відмови ні в чому.

У день мого 50-річчя, першого січня, коли ще служив у Мостиському загоні, мене відпустили у звільнення. Донька тоді такі слова приємні казала, про те, що пишається мною. Усі гості плакали, та й у мене самого сльози були на очах.

У Віктора Семчишина двоє дорослих дітей, які живуть окремо, підрастає онук. Син Віталій – випускник Кам'янець-Подільського сільсько-господарського інституту, займається обліком і аудитором. Дочка Тетяна під час навчання була прикладом для однокурсників, з червоним дипломом закінчила Київський юридичний інститут. Планує працювати у суді. Батько з гордістю розповідає, що її дуже хвалять на роботі.

– У день мого 50-річчя, першого січня, коли ще служив у Мостиському загоні, мене відпустили у звільнення. Донька тоді такі слова приємні казала, про те, що пишається мною. Усі гості плакали, та й у мене самого сльози були на очах.

Голова сільради з розумінням ставиться до тих батьків, які не хотіли відпускати своїх дітей на службу. Він пішов виконувати свій громадянський обов'язок і за своїх, і за інших дітей.

– Воєнком розповів мені, що ті матері, які вчинили бунт, прийшли до нього вибачатися. Особисто я не чекаю від когось ні вибачень, ні дяки. Гадаю, вчинив чесно і справедливо. Мені не соромно дивитися людям у вічі.

Ми б не дізналися про історію цієї людини, якби не волонтер Олександра Тараненко. Саме вона познайомила нас із Віктором Адамовичем, коли той потрапив у госпіталь. Підтримувала вона його і морально, відвідуючи мало не щодня, і дорогими ліками.

– Олександра чуйна до проблем тих, хто потребує допомоги. Якщо бачить, що людину щось бентежить, вона розпитає, заспокоїть. Дуже скромна жінка, про себе мало розповідає. Вважаю, що справжні волонтери – не ті, хто піаряться, а ті, хто дійсно допомагають.

P.S. Віктора Семчишина нещодавно демобілізовано. Стосовно подальших планів, то він хоче продовжувати працювати на благо свого рідного села, забувши те, що було. Немає лиха без добра – завдяки дружному колективу час служби в Донецькому загоні залишив у його серці добрі спомини.

– Після «бунту» в селі ще довго не міг оговтатися. Мені в серці так пекло. Проте вдячний долі за такий поворот. Коли вдруге пішов служити, познайомився із хлопцями і збагнув, що таке справжня дружба. А вона багато означає на сході країни. Ми так один з одним згуртувалися, не зважали на різницю у віці. Спочатку товариші по службі, дізнавшись ким я працював, питали, як до мене звертатися. Та усі ми один з одним були на «ти», бо за тих особливих обставин немає різниці, ким був у цивільному житті. К

Спілкувалися

НАТАЛІЯ УСТЬЯНЦЕВА, ТЕТЯНА ФІЛІПЕНКО, фото ДМИТРА СЛИВНОГО

КОРДОН

ПЕРЕВАГА ВІЙСЬКОВИМ!

Японський уряд, підтримуючи територіальну цілісність України, сприяє реалізації важливих проектів у нашій державі. Так, наприкінці минулого року військові шпиталі сектору безпеки та оборони отримали від Японії нове медичне обладнання на суму 2,5 млн доларів. А нещодавно завдяки реалізації міжнародної програми «Невідкладна підтримка в Україні спроможності надання медичної допомоги» Центральному Клінічному госпіталю Держприкордонслужби передано суперсучасну діагностичну апаратуру, яку було закуплено за кошти уряду Японії та сприяння Офісу проектної підтримки ООН (UNOPS).

У церемонії передачі японського медичного обладнання для прикордонного лікувального закладу взяли участь поважні гості: Президент України Петро Порошенко, Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Шігекі Сумі, заступник виконавчого директора Офісу проектної підтримки ООН Віталій Ваншелбойм та керівник прикордонного відомства генерал-полковник Віктор Назаренко. Як зазначив Глава держави, передача цього медичного обладнання стала не лише прикладом співпраці України, ООН та Японії, а ще й першою подією Року Японії в Україні, яка символізує тісну взаємодію між нашими державами.

Для облаштування сучасних діагностичних кабінетів від зарубіжних партнерів прикордонний госпіталь отримав комп'ютерний томограф Toshiba, відеоендоскопічний комплект Olympus, цифрову рентгенівську систему Calypso. Вартість обладнання – 22 мільйони 502 тисячі гривень.

Демонструючи нове обладнання у кабінеті комп'ютерної томографії, начальник клініки

діагностики госпіталю полковник медслужби Василь Петренко розповів, що воно дозволить здійснювати високоточну діагностику та надавати якісну медичну допомогу. За його словами, відтепер у медичному закладі змінено підхід до лікувально-діагностичного процесу: поранений або важкохворий з приймального відділення спершу потрапляє у кабінет комп'ютерної томографії, де з високою точністю ставиться діагноз або визначається ступінь поранення і, відповідно, складається план лікування чи з'ясується доцільність та обсяги

оперативного втручання. Багаторічний досвід показує, що необхідність у такому обладнанні досить висока, адже щорічна потреба становить близько трьох тисяч обстежень тільки за допомогою комп'ютерного томографа. Технічні параметри останнього та його комплектність дають можливість досконало обстежити головний мозок, органи грудної порожнини, всіх відділів хребта та суглобів. Крім того, апарат

Протягом минулого року в лікувальних закладах відомства стаціонарно надано медичну допомогу понад

15 тисячам пацієнтів, 177,5 тисячі осіб прийнято на амбулаторному прийомі. За цей час прикордонні лікарі провели понад 4000 операцій.

дозволяє успішно діагностувати порушення мозкового кровообігу, тромбоемболії легеневої артерії на ранніх стадіях розвитку.

– Важливо, що апарат укомплектований безперебійним блоком живлення, який дозволяє завершити та успішно провести ще декілька обстежень при відсутності подачі живлення, – зазначив начальник клініки діагностики.

У відділенні променевої діагностики гостям продемонстрували новітню рентгенівську систему та відеоендоскопічний комплект. До речі, рентгенографічна діагностична установка розроблена 2016 року та є першим обладнанням такого класу в Україні. Комплектація апарату з кріпленням рентгенівської трубки на стелі надає лікарям вільний доступ до рентгенівського стола. Це надзвичайно важливо при обстеженні тяжкохворих або поранених, обмежених у русі. А завдяки відеоендоскопічній апаратурі можливо значно розширити діагностику різних захворювань та здійснювати екстрену зупинку внутрішніх кровотеч.

Петро Порошенко зауважив, що раніше подібною апаратурою насамперед забезпечувалися лікарні, які обслуговували високопосадовців, натомість нині перевага надається військовим шпиталем.

Після презентації нового комп'ютерного томографа Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Шігекі Сумі передав Віктору Назаренку сертифікати на діагностичну апаратуру. При цьому він висловив сподівання, що вона допоможе покращити лікування і військово-службовців, і цивільних громадян. К

Андрій КУЧЕРОВ

НЕЗЛАМНІ

«Ігри Героїв» – проект для сильних, і всі його учасники – вже переможці. Адже одного дня вони стали до зброї, аби захистити країну. Якось вони отямилися в реанімації і їхній світ змінився назавжди. Війна залишила сліди на тілах, але не заламала їхню волю – і це найпереконливіше свідчення сили людського духу.

Біль і страшні спогади завжди з ними, але вони живі і цінують це. Учасники проекту не опустили руки під тягарем складних обставин: вони працюють, виховують дітей, займаються спортом, надихають інших на боротьбу. Не кожна фізично здорова людина здатна витримати такі навантаження як ці атлети. А для них спорт став способом життя, можливістю змусити суспільство приймати їх, а не сторонитися.

На жаль, духовно здорові інваліди і хворе суспільство – це наша реальність. Тож колишні воїни АТО, які тепер змушені пересуватися на візках і протезах, кожного дня здобувають особисті перемоги. Адже в українських містах дістатися в магазин або на роботу на інвалідному візку – вже подвиг. Пройти співбесіду, маючи фізичні вади – завдання майже нездійсненне. Військовослужбовці, які повернулися з війни і знайшли в собі силу не ховатися від проблем, не занурюватися у болісні спогади, а йти далі, стали частиною проекту «Ігри Героїв». Фінальні змагання, що відбулися наприкінці року, зібрали небаудужих глядачів у київському Палаці Спорту.

У всеукраїнських CrossFit-змаганнях взяли участь ветерани АТО, а також цивільні особи з інвалідністю. Головна мета Ігор – психологічна та спортивна реабілітація військовослужбовців, соціальна адаптація людей з інвалідністю та поширення спортивного руху. Учасники змагань прагнуть власним прикладом показати іншим людям з інвалідністю, що повернутися до повноцінного життя цілком можливо. Параспортсмени піднімали штангу, підтягувалися на перекладині, лазили по канату, демонструючи, що тяжкі травми – не вирок. Навпаки, це поштовх до дій і можливість докорінно змінити своє життя.

Спостерігати за такими змаганнями і сумно, і радісно. Адже з одного боку неможливо не помітити, наскільки важко дається атлетам кожен рух, як вони вперто переходять від одного спортивного знаряддя до іншого, долаючи біль і втому, зосереджено прямуючи до фінішу. З іншого – приємно бачити, як вони підтримують один одного, радіють навіть невеличким досягненням, ніяково посміхаються, коли чують захоплені вигуки публіки і компліменти. Вони не чекають чогось неймовірного ні від змагань, ні від людей, а просто живуть тут і зараз.

У перервах між етапами змагань нам вдалося поспілкуватися зі спортсменами, які щойно зішли з арени. Серед учасників проекту – військовий зв'язківець, прикордонник Юрій Козловський. Отримавши важкі травми у зоні бойових дій, він пережив ампутацію, успішно пройшов реабілітаційний етап і повернувся на службу до Львівського прикордонного загону.

Взяти участь у змаганнях Юрій погодився лише після того, як освоїв протез, адже без нього можна було отримати ускладнення чи додаткові пошкодження. «Нині я втретє на турнірі, – розповідає він, – спочатку змагався у Миколаєві, потім у Львові, і ось у Києві. Для мене важливою є мотивація, таким чином я прагну довести і собі, і оточуючим, що чогось вартий. Крім того, любов до спорту мене не залишає. Хлопці тут показують високі результати. Скажу більше, якщо взяти навіть не середньостатистичну здорову людину, а більш підготовлену, то і їй тут було би дуже важко. Це справді виснажливий вид спорту, що вимагає викладатися на 100%, витримувати величезні моральні і фізичні навантаження».

Як і всі учасники, Юрій постійно займається спортом, готується до змагань і підтримує фізичну форму.

У ФІНАЛЬНІЙ ЧАСТИНІ ТУРНІРУ З КРОСФІТУ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ 39 СПОРТСМЕНІВ З РІЗНИХ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ, 25 З НИХ – ВЕТЕРАНИ АТО.

ЮРІЙ КОЗЛОВСЬКИЙ

військовий зв'язківець, прикордонник

«Зазвичай я тренуюся тричі на тиждень по три години, але у фітнесі.

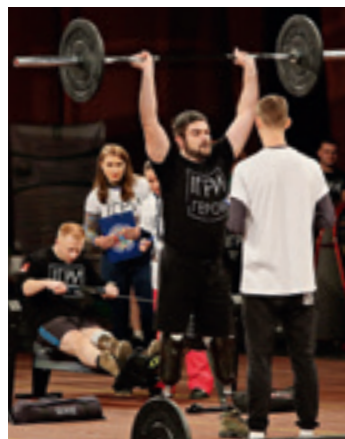
Тому що зараз у Львові найближчий зал до місця де я живу, з безкоштовними заняттями для бійців АТО, це фітнес-зал «Малібу». Зал з кросфіту у Львові теж є, там проводять безкоштовні заняття для атовців, однак туди мені далеко і складно добиратися. Сьогодні я не зовсім задоволений своїм результатом, але, зважаючи на рівень підготовки суперників і на мій вік, це також досягнення. Вчора мені виповнилося 34, тут хлопці значно молодші. Щойно я брав участь у першому турі в індивідуальному заліку. У наступному, більш складному, теж змагатимуся. Буде нелегко, але цікаво».

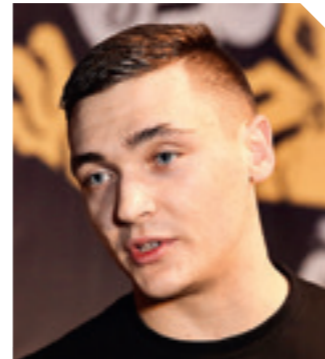

Ще один учасник – Юрій Дмитренко – у проєкті від самого початку. Двадцятидвохлітній полтавчанин пішов добровольцем у Збройні Сили літом 2014 року, тільки-но закінчивши четвертий курс університету. Служив у 54-му окремому розвідбаті. «Я вважаю, що коли сусідня країна веде відкрити війну проти України, обов'язок чоловіка, який може тримати у руках зброю, – стати на захист своєї землі» – пояснює Юрій. Про день, коли отримав поранення, розповідає так, ніби це сталося вчора: «Це було навесні минулого року поблизу Гнутова. Ми прийшли на допомогу групі розвідників, які потрапили в засідку. Я був у групі евакуації, зав'язався бій, під час прикриття я підірвався на міні. На жаль, врятувати вдалося не всіх, мій командир загинув». Після лікування у київському госпіталі Юрій Дмитренко пройшов протезування і почав відновлювати фізичну форму. На думку фахівців, цей вид спорту – краща спортивна реабілітація, як фізична, так і психологічна. На змаганнях учасники перебувають

у колі однодумців, це відчутна моральна підтримка. Фізична підготовка відіграє важливу роль у повсякденному житті звичайної людини, а тим більше людини з інвалідністю. Натомість фізична реабілітація допомагає піднятися на ноги і впевнено почуватися у житті і побуті. Однак і самі змагання дозволяють відчути енергію життя і випробувати власні сили. «Дуже важко вкластися у відведений час для кожного випробування, особливо, коли переходиш до останньої вправи – на велобайку, – розповідає Юрій Дмитренко. – У змаганнях на вправу відводиться 12 хвилин, мій результат 10:36, тобто я вклався. Мені хотілося довести собі, що можу, і разом з тим створити конкуренцію хлопцям. Так само зараз вони показують мені, над чим варто попрацювати. Насправді кожен з нас є мотиватором для інших. Для мене є багато прикладів серед учасників, які мають вищі результати. І мені приємно бути прикладом для когось, це допомагає рухатися вперед».

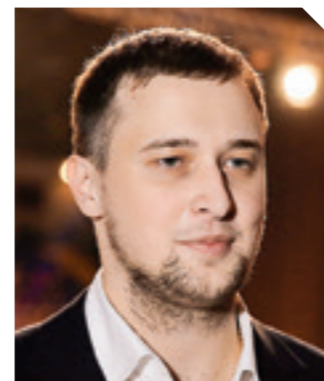

**НА ДУМКУ
ФАХІВЦІВ,
ЦЕЙ ВИД
СПОРТУ – КРАЩА
СПОРТИВНА
РЕАБІЛІТАЦІЯ,
ЯК ФІЗИЧНА, ТАК
І ПСИХОЛОГІЧНА.**

**ЮРІЙ
ДМИТРЕНКО**
доброволець ЗСУ,
учасник АТО

«Я брав участь у змаганнях з самого початку, нині тут зібралися найсильніші учасники. Це велика конкуренція, але й надзвичайна атмосфера і підтримка. Протягом шести місяців я готувався, щоб добре почуватися на протезі, а зараз ставлю перед собою нові цілі, щоб долати їх крок за кроком і розвиватися далі в галузі кросфіту».

**ЄВГЕН
КОВАЛЬ**
керівник проєкту
«Ігри Героїв»

«Учасники добираються за простим принципом – ми раді усім, хто хоче займатися цим видом спорту. Якщо ти тренуєшся, не вживаєш алкоголю, не палиш, то можеш бути учасником змагань з кросфіту. Наша головна мета – щоб суспільство приймало людей з інвалідністю, надавало можливість працевлаштування, а також щоб наша влада сприяла таким людям. Адже інваліди навіть попри фізичні обмеження, здатні на значні досягнення. Однак, на жаль, для них закритий доступ до багатьох можливостей».

Як розповів керівник проєкту Євген Коваль, у фінальних Іграх взяли участь 39 учасників, які приїхали з усієї України після попередніх етапів змагань у Харкові, Миколаєві, Дніпрі, Львові та Києві. 25 учасників – колишні військовослужбовці, решта – з травмами від народження або отриманими протягом життя. Всеукраїнський проєкт «Ігри Героїв» успішно розвивається і вже виходить на міжнародний рівень. Найсильніші учасники зможуть взяти участь у показових виступах і змаганнях у Брюсселі. Організатори проєкту вже отримали офіційне підтвердження: до Бельгії поїдуть двоє атлетів, які пересуваються на візках, двоє – з ампутацією верхньої і нижньої кінцівок і учасники без двох рук і без двох ніг. Представники з країн-членів НАТО також набирають команди, і навесні українці братимуть участь у міжнародному товариському змаганні. Так колишні воїни здійснюють свою нову місію – жити у мирному світі і досягати нових вершин. К

Підготував Руслан ЧЕРНЮК

З ДОВІДКИ «КОРДОНУ»

КРОСФІТ (з англ. CrossFit) — брендвана методика фітнесу, створена Грегом Гласманом, зареєстрована у 2000 році. Тренування кросфіту – це філософія фізичних вправ і змагальний вид спорту. До них входять елементи високоінтенсивного інтервального тренування, важкої атлетики, пауерліфтингу, гімнастики, гирьового спорту, зарядки, стронгмену та інші вправи. Такі тренування практикують члени більш ніж 13 тисяч спортзалів-філій, більшість яких розташовано у США. В Україні також діють спеціалізовані зали з кросфіту: в Києві, Дніпрі, Миколаєві, Львові, Кропивницькому, Одесі та інших містах. Кросфіт є програмою вправ на силу та витривалість. Годинні заняття містять розминку, сегмент розвитку навичок, денне високоінтенсивне тренування (workout of the day, або WOD) та період самостійних чи групових розтягувань. Кросфіт-зали використовують штанги, гантелі, гімнастичні кільця, перекладини, скакалки, гирі, лікарські м'ячі, гребні тренажери тощо. Результати кожного тренування оцінюють та додають до рейтингу для заохочення змагальної складової та відстеження індивідуального прогресу.

В'ячеслав АНДРІЄНКО

Вижити в надзвичайних умовах — ціла наука. Опанувати її непросто. Однак коли розумієш життєву необхідність і кінцеву мету — справа ця захоплива і явно корисна. Озброєний такими знаннями воїн — безцінне надбання суспільства. Нині бойова система виживання актуальна як ніколи. Адже війна триває, і невідомо — які загрози постануть перед кожним із нас завтра. Знання щодо виживання можна отримати з книг, публікацій, телевізійних передач, мережі Інтернет. Проте часто ця інформація розрізнена і суперечлива. У нашій новій рубриці ми спробували зібрати найбільш ефективні способи й методи збереження життя у бойових умовах. Експертом у цій справі став майор запасу, інструктор Міжнародного Антитерористичного Центру Спеціальної Підготовки і Школи виживання S.E.R.E.&C.S.A.R., співавтор «Бойової системи виживання для підрозділів МО, МВС, СБУ», учасник бойових дій В'ячеслав АНДРІЄНКО.

SURVIVAL

АЛГОРИТМИ ВИЖИВАННЯ

— В'ячеславе, свого часу Ви проходили тренінг S.E.R.E. — навчальний курс підвищеного рівня на одній з головних військових баз армії США Fort Bragg. Які знання ви там отримали?

— Це був обмін досвідом за програмою бойової підготовки спецпідрозділів. Американці навчалися у нас, а ми — у них. Було багато різних дисциплін. Ми з колегою потрапили саме на S.E.R.E. training course advanced level (курс підвищеного рівня з виживання). Нас по-справжньому саджали за ґрати, катували, навчали виживати в різних умовах. Головне наше досягнення — специфічна психологічна підготовка. Можна володіти різними знаннями чи бути стократним чемпіоном з карате, проте, якщо з-за кутка пролунає вибух або станеться інша несподіванка, людина без спеціальної психологічної підготовки скоріше розгубиться, й не знатиме, як діяти.

— Тобто володіти своєю психікою важливіше, аніж мати знання та навички з пошуку укриття, води, їжі тощо?

— Психологічна витримка — невід'ємна частина спецпідготовки. Я не психолог, тому якісь окремі вправи радити не буду, не маю на це права. Та хочу наголосити, що пошук їжі — не головна мета у виживанні. Це один з численних способів її досягти. Чомусь коли йдеться про виживання, всі одразу думають, як з'їсти черв'яка.

МОЖНА ВОЛОДІТИ РІЗНИМИ ЗНАННЯМИ ЧИ БУТИ СТОКРАТНИМ ЧЕМПІОНОМ З КАРАТЕ, ПРОТЕ, ЯКЩО З-ЗА КУТКА ПРОЛУНАЄ ВИБУХ АБО СТАНЕТЬСЯ ІНША НЕСПОДІВАНКА, ЛЮДИНА БЕЗ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СКОРИШЕ РОЗГУБИТЬСЯ, Й НЕ ЗНАТИМЕ, ЯК ДІЯТИ.

– Зараз ви передасте знання з виживання іншим, адже вже залишили військову службу?

– Так, остання посада, з якої я звільнився у запас – інструктор Центру спеціальних операцій СБУ. Нині на підставі власного досвіду і знань навчаю інших. Зокрема, через систему «Вишкіл». Це один з проєктів, загальнодоступна платформа й суто теоретична. Більше уваги, звісно, приділяю своїй школі S.E.R.E.&C.S.A.R. Survival School (www.facebook.com/serecsar/), де проводжу практичні заняття. У школі навчаються як військові, так і цивільні. Якщо учасники вдало складають іспити – отримують шеврон Survival specialist, який дає чимало привілеїв. Сьогодні ми тренуємо ухилення на ворожій території. Після цього будемо вивчати розділ – втеча, де більше практикується спеціальна вогнева, рукопашна і психологічна підготовка.

48 ГОДИН
 – Можемо уявити ситуацію?
 – Давайте.
 – Відбувся потужний обстріл наших оборонних позицій. Противник зміг просунути вперед. Як не видати себе, подати рятівний сигнал та зберегти життя тим, хто вижив і опинився у ворожому оточенні?
 – Існує порядок дій протягом 48 годин, це ключовий фактор у такій ситуації. Якщо ви за цей час залишилися живі й не потрапили у полон, у вас шансів вижити, так би мовити, хоч греблю гати. Через 48 годин людина починає обживатися, де б не була. Отже, у перші 24 години найголовніше: долікарська перша медична допомога, далі – укриття, щоб можна було зібрати спорядження, яке є, зайве викинути або знищити, залатати камуфляж, якщо потрібно, і йти далі. Якщо є поранені чи хворі – чекати евакуації у цьому укритті. Наступне – вода і вогонь, якщо це можливо, і він потрібен. До речі, на морозі зневоднення настає практично як у пустелі, тільки менш помітно. Організм активно випаровує воду з диханням і потом. Пити не хочеться, проте варто себе змушувати. І, нарешті, аварійна сигналізація. Вона може бути за встановленим порядком, тобто як ви раніше домовлялися зі службою. Залежить від того, хто вас має евакуювати, хто буде шукати, чи ви вибираєтеся самі. Якщо ж це останній варіант, і за відсутності радіозв'язку, тоді ви самотужки рухаєтесь до своїх. Якщо вас першим знайде ворог – має спрацювати план ухилення, проте це вже зовсім інша ситуація. Наступні 24 години – пошук їжі, виготовлення необхідних інструментів для полювання, пересування тощо. В принципі, це всі ключові моменти.

«Вишкіл» – цілісна система онлайн-навчання військовим дисциплінам, серед яких – курс з виживання з інструктором В'ячеславом Андрієнком.
Мета: якісна підготовка різних верств населення до виживання в умовах війни чи гібридної агресії. «Вишкіл» корисний для тих, хто ще тільки збирається до лав ЗСУ, вже служить на посаді солдата чи офіцера, а також для всіх відповідальних громадян, які бажають жити у суспільстві, що завжди спроможне себе захистити.
www.vyshkil.com

ЛЕГЕНДА

– А якщо людину помітили місцеві?
 – Знову ж таки, це вже способи ухилення. Потрібно враховувати низку чинників. Якщо з самого початку несення служби ви з місцевим населенням дружили, питань не виникне. Зазвичай, якщо робиш добро, то воно повертається. Якщо ви відірвалися від основних сил, і вам загрожує полон, тоді необхідно знати заздалегідь підготовлену легенду про себе. До того ж, уміти маскуватися. Нашивки з одягу, інші особисті ознаки ідентифікації необхідно сховати у якомусь місці, позначити, грубо кажучи, хрестиком на карті, на випадок розслідування, щоб у майбутньому ви могли довести, хто ви є насправді.

– Однак до літа 2014-го наші прикордонники на сході України товаришували з російськими колегами і з місцевими мешканцями також. Виходить, що добром на добро не всі відповідають?

– У першу чергу, в людей, які допомагають вам вижити, має бути мотивація. Потрібно подумати і запропонувати будь-що: матеріальні засоби, забезпечення продуктами харчування, предметами побуту тощо. Згадати методи ведення партизанської війни. Місцеве населення ділиться на три групи: дружнє, нейтральне і агресивно налаштоване. Ці фактори слід враховувати з самого початку, до речі, це доктрина військ, не ваша особиста.

КРАЦІ

Нас поглинає західна мода. Люди погано знають матеріально-технічну базу українських військ. А між іншим, ми маємо потужну стрілецьку школу. Проте практикуємо чомусь американську, яка працює не на якість, а на швидкість.

Ми набагато кращі, у нас сильніший бойовий дух. За аналізом бойових операцій, при обороні своїх позицій готові стояти на смерть 92% особового складу слов'ян. Американці у разі 8-12% людських втрат, тікають. Вибачте, але скажу: якщо «кока-колу» їм на позиції не привезли, то вони схильні залишити позиції. А у нас що? Як було на початку АТО?.. Брудні та босі воювали, захищали рідну землю до останнього подиху.

На початку війни на Донбасі прикордонники першими подивилися ворогу в очі. Охоронцям східного кордону нашої країни довелося виживати у різних екстремальних умовах. Прикордонні загони постійно у відриві від основних сил, по суті, це маленькі автономні бази, де якщо не знаєш як вижити – загинеш. «Зелені берети» обов'язково мають проходити навчання й постійні тренування з бойового виживання.

От що мені подобається у західній системі, а саме в НАТО, так це їх алгоритми планування спеціальних бойових операцій. Вони дуже прості. Різний народ там служить, із різними поняттями і менталітетом, тому досить складно під всі розробити загальну систему підготовки. Однак вони знайшли вихід.

НА ПОЧАТКУ ВІЙНИ НА ДОНБАСІ ПРИКОРДОННИКИ ПЕРШИМИ ПОДИВИЛИСЯ ВОРОГУ В ОЧІ. ОХОРОНЦЯМ СХІДНОГО КОРДОНУ НАШОЇ КРАЇНИ ДОВЕЛОСЯ ВИЖИВАТИ У РІЗНИХ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ.

Під кожную операцію у них є свій алгоритм. Усі вчать його напам'ять, доводячи до автоматизму на практиці.

Чого нам не вистачає, так це розкласти нашу вже готову базу по полицях. Чому б не взяти за основу ті ж західні алгоритми. Свої курси з виживання, ухилення, спротиву, втечі з полону (S.E.R.E. – авт.), бойового пошуку і порятунку (C.S.A.R. – авт.) я так і проводжу. Виходить непоганий симбіоз. Система – американська, знання і вміння – наші.

– Можете навести приклад одного з таких алгоритмів?

– Наприклад, базовий алгоритм ВИЖИВАННЯ, англійською – SURVIVAL (забезпечення водою, їжею, укриттям та інші дії для підтримки життєдіяльності). Кожна перша буква є початком речення, що описує пряму вказівку щодо дій у будь-якій екстремальній ситуації, пов'язаній з питаннями життєзабезпечення.

S – Size up the situation – оціни ситуацію.

До складу поняття входить оцінка психічного і фізичного стану. Ідеться про наявність поранень, травм, паніки, їх усунення та подальше запобігання. Також оцінка навколишнього середовища, маскування, властивості, природні перешкоди, місця поповнення води, їжі. Відомості про місцезнаходження та діяльність противника, місцевого населення і військ союзників. Оцінка наявного спорядження, будівництво укриття, добування вогню, медичне обслуговування та навігація.

U – Use All Your Senses – використовуй усі свої органи чуття.

Для пошуку рішення у будь-яких проблемних ситуаціях необхідно використовувати всі органи чуття. Також слід пам'ятати, що поспішно прийняті рішення можуть призвести до погіршення ситуації.

R – Remember Where You Are – пам'ятай, де ти знаходишся.

При пересуванні завжди необхідно тримати під особливим контролем навігацію й знати своє місцезнаходження щодо розташування ворожих та дружніх підрозділів і контрольованих ними зон, місцевих джерел води, їжі. При пересуванні потрібно вибирати місцевість, яка забезпечить укриттями та необхідним маскуванням.

V – Vanquish Fear and Panic – придушуй страх і паніку.

Неконтрольований страх і паніка призводять до передчасного виснаження ресурсів організму, прийняття неадекватних рішень та небезпечних дій. Придушення цих стресорів – одне з пріоритетних завдань у бойовому виживанні.

I – Improvise – імпровізуй та покращуй.

У ситуаціях виживання імпровізовані дії щодо тактичних прийомів використання підручних матеріалів підвищують шанси на успіх.

V – Value Living – цінуй своє життя.

Уся підготовка націлена на єдине завдання – врятувати життя. Необхідно максимально уникати ситуацій, пов'язаних із ризиком для життя.

A – Act Like the Natives – роби, як місцевий житель.

Спостереження за діями місцевих мешканців і тварин можуть прискорити процес адаптації до незвичного навколишнього середовища.

L – Live by your training and experience – живи, як тренуєшся, та використовуй свій досвід.

Вивчення основних навичок та їх практичне відпрацювання – єдиний шлях до успіху в ситуаціях бойового виживання.

P.S. Чітке планування і якісна підготовка допомагають долати труднощі, що загрожують життю. Ніколи і ні за яких обставин не впадайте у відчай! Пам'ятайте: немає безвихідних ситуацій – є зневірені люди! ☞

Продовження у наступному номері.

Спілкувалася НАТАЛІЯ УСТЬЯНЦЕВА

Tattoo

МОДА НА УКРАЇНСЬКЕ

Складно не помітити, що попри всі наші негаразди і труднощі, бути українцем сьогодні модно. Особливо це відчутно серед молоді. Модно розмовляти українською, носити українське вбрання, купувати вітчизняні товари. Татування як один з нинішніх трендів також перебуває під впливом загального виявлення патріотичних почуттів. Між іншим, цей метод прикрашання тіла постійно змінюється, оновлюється, хоча сама традиція прийшла з глибин тисячоліть. Ще задовго до того, як з'явилися мода, мистецтво і стиль, вже існував звичай створювати візерунки на тілі шляхом проколів на шкірі і введення в них фарби. Вже в ті часи, коли наші предки прикрашали свої помешкання наскальними малюнками, а тіло – татуванням, це мало особливе значення – сакральне, релігійне, громадське. Тож і в наші дні, коли тату стають все популярнішими, вони несуть із собою символіку, ідею і можуть чимало розповісти про людину, яка носить певне зображення, викарбуване на тілі. Все частіше на шкірі українців можна побачити зображення тризуба, козацьких отаманів, калинових китиць, а з початком війни з'явилась нова традиція – воїни-добровольці набивають зображення шевронів своїх підрозділів, що символізує їхню відданість військовому братерству. Нові часи – нові мотиви.

ВІД ДЖЕЙМСА КУКА

Як свідчать численні археологічні дослідження, тату проходять через всю історію людства як частина загальносвітової культури. Від найдавніших єгипетських пам'яток, яким понад чотири тисячі років і до наших днів. Однак їхнє значення постійно змінювалося. Древні народи використовували тату в ритуальному сенсі, як амулет або прикрасу. Зовсім інше смислове навантаження у тату, що ставали клеймом злочинців або рабів. У деяких арміях світу татування були обов'язковими і використовувалися суто для ідентифікації солдатів після загибелі. Такий пізнавальний знак, що був ще 1712 року офіційно впроваджений у російській армії Петром I, наносився болісним і варварським способом: на зап'ясті вирізали хрест і втирали порох. Так само у фашистській Німеччині члени СС повинні були носити татування – дві блискавки – для термінового визначення приналежності до підрозділу. Як правило, це зображення було під рукою, на плечі і навіть на піднебінні. До речі, ця функція татувань збереглася і донині: військовослужбовці багатьох армій світу наколюють знаки, за якими їх можна ідентифікувати. Один з відомих таких випадків стався ще 1066 року: англійський король Гарольд, який загинув у битві при Гастінгсі, був ідентифікований саме за татуванням – іменем дружини, викарбуваним біля серця. Однак у Європі татування були не надто розповсюджені аж до повернення з мандрів Джеймса Кука, капітана королівських Військово-морських сил, котрий у 1771 році привіз зі своєї подорожі до Австралії та Нової Зеландії повністю татуованого туземця. Звідтоді з'явилася мода на тату, спочатку серед моряків, потім простих людей, а згодом і серед аристократії, між іншими татування мали навіть представники королівських родин. Згодом тату пройшли довгий шлях популярності, зокрема в часи рок-н-ролу та підйому культури хіпі, з часом зі сфери мистецтва навіть перебралися в галузь косметології, але це зовсім інша історія.

КРАСНОТОВНІ ТІЛА

Тату – це завжди виклик, бажання самовиразитися, активна демонстрація громадської позиції, художніх вподобань. За своїм значенням тату надзвичайно різноманітні, однак слід відрізняти суто художні татування, зокрема зображення квітів, тварин, птахів, комах і риб, від образів, що заявляють про приналежність до певної соціальної групи. Наприклад, релігійні і магічні знаки, або образи, що викривають зв'язок з кримінальним світом, або зображення, які підтверджують приналежність до певного роду військ. Вирішивши зробити татування, слід з обережністю обирати картинку, адже іноді ви можете навіть не здогадатися про її значення. Звичайно, якщо не йдеться про метелика чи квітку, хоча й тут не все так просто. Наприклад, метелик, що сприймається, перш за все, як символ жіночності, тендітності та ніжності, в римській культурі є передвісником війни, а в мексиканській традиції – символізує душу, що відійшла в інший світ. Натомість квітка лотоса з одного боку означає духовну силу, а з іншого – похорон, життя та

**ТАТУ –
ЦЕ ЗАВЖДИ ВИКЛИК,
БАЖАННЯ
САМОВИРАЗИТИСЯ,
АКТИВНА ДЕМОНСТРАЦІЯ
ГРОМАДСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ,
ХУДОЖНІХ ВПОДОБАНЬ.**

смерть, воскресіння та безсмертя. Такий популярний скорпіон у більшості культур втілює зло, муку, зраду і смерть, тобто таке зображення несе деструктивну енергію. Крім того, не слід забувати, що деякі картини чітко говорять про приналежність до певної групи. Так, летюча миша, як нічний хижак символізує пильність і проникливість, а разом з тим це символ військової розвідки та десантних військ, тож далеко не кожному слід носити таке зображення. Існує розподіл на жіночі та чоловічі тату, однак він досить умовний, але саме до чоловічих належать, зокрема, тюремні, армійські та байкерські тату.

АРМІЙСЬКІ ТАТУВАННЯ

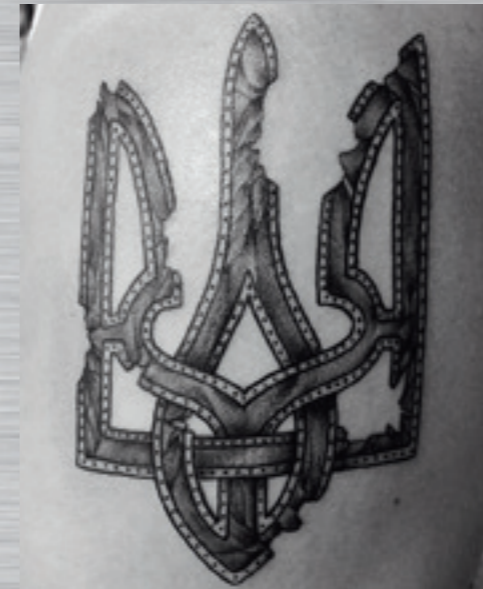
Військова служба навіть у мирний час є випробуванням і доказом мужності і духовної сили. Разом з тим, армія має і власну культуру, військові пишуть пісні, вірші, складають дембельські альбоми, мають власний фольклор, а також традиції, зокрема і щодо зображень на тілі. Армійські татування «набивають», зазвичай, вже в період несення служби (адже за законом з татуванням на видимих частинах тіла в армію не беруть), або після демобілізації – на згадку. Такі татування показують соціальний статус носія, приналежність до того чи іншого роду військ або підрозділу. Солдати-новачки не мають носити татування, це привілей досвідчених і бувалих. До речі, армійські тату – одні з небагатьох, що наповнені справжньою суттю і життєвим значенням. Татування, присвячені службі в армії, традиційно містять назви підрозділів або повні графічні зображення шевронів та інших відзнак. Поширені також символи, що пов'язані з

військовою тематикою, а саме зброя, бойова техніка, амуніція. Досить часто армійські татуювання доповнюють також роками служби або назвою населеного пункту, де проходила служба. Іноді елементом армійського татуювання є група крові та номер армійського жетона. До речі, у Радянській армії татуювання не надто схвалювали, і зазвичай вони не вирізнялися оригінальністю. Як правило, це були аббревіатури військових груп, емблеми родів військ. Проте значно збільшилася кількість тату під час афганської війни. На шкірі воїнів-афганців часто можна побачити не лише військові символи, але й назви місцевості: Кандагар, Кабул, Баграм.

За татуюванням військовослужбовці, так би мовити, впізнають «своїх». Як відомо, напис «ВДВ» можуть носити тільки десантники, так само для них характерні розкритий парашут, крила, череп, голова вовка або тигра, іноді в береті, а також напис: «Ніхто крім нас». Натомість якір, штурвал, роза вітрів та ластівка, яка віщує щасливе повернення додому, – властиві морякам. До речі, ластівка – дуже древній символ: ця птаха завжди літає не далеко від суходолу, тож її поява поблизу корабля означає, що поблизу причал. Існує навіть правило: першу ластівку моряк міг набити лише після проходження на кораблі 5 тисяч миль, а другу – 10 тисяч миль. У свою чергу, летюча миша – символ близький військовим розвідникам, літак і парашут – військово-повітряним силам.

Безперечно, і в прикордонників є свої традиції щодо татуювань. Ще з радянських часів аббревіатура ПВ (прикордонні війська) характерна для тих, хто служив на кордоні. Майже обов'язковими символами прикордонників є щит і меч, що означають захист і силу. Часто елементами зображення стають вишка охорони і прикордонні стовпи. Іноді татуюванням стають цілі картини, що відображають пейзаж на кордоні, де служив військовослужбовець, наприклад гірський каскад чи морський горизонт. Часто на татуюваннях прикордонників можна побачити орла. Адже це дуже сильний птах, який має відмінний зір, тож найбільше підходить для символу прикордонної служби.

ЗМІНИ

До речі, попри консервативність військової спільноти, і в цій сфері відбуваються зміни, принаймні у зарубіжних колег. Якщо раніше будь-які татуювання були суворо заборонені у багатьох арміях світу, зокрема у ВПС США, то віднедавна заборону частково було знято. Зокрема, щодо нанесення тату на правій руці, якою здійснюють військове вітання. Віднедавна американським військовим дозволено тату, за умови, що зображення не носить екстремістського, непристойного або расистського значення і не нанесене на кисті руки, шиї чи обличчя. Інші тату допустимі, але вони не мають виглядати з-під форми, займати більше 25% тіла. Подібні правила і у Військово-морських силах США та інших військових підрозділах. У будь-якому разі – татуювання не повинні компрометувати військову службу, адже це не лише обов'язок, але й честь, тож служити мають тільки достойні. В Україні також є обмеження щодо призову осіб з татуюваннями. Згідно із

УКРАЇНСЬКІ ТАТУ

Якщо раніше попитом користувалися кельтські спіральні візерунки, буддійські амулети, давньокитайський знак інь і янь, то зараз слов'янська тематика зустрічається серед тату все частіше. Дерево життя, сонце, язичницькі символи, тотемні тварини – все це відгуки прадавніх вірувань українців, які нині, під впливом національного піднесення в суспільстві, прагнуть бути ближчими до свого коріння, сподіваючись, що сила роду, землі, прадавньої віри укріпить їх у нелегкі часи. Нині популярними стали саме слов'янські символи, зокрема Громова колесо – шестикінечний хрест у колі, що означає Перуна – бога грози і грому, який був суворим і справедливим. Між іншим, Перун був покровителем військової служби і княжої дружини. Його зображали на кольчугах, шоломах, щитах, а жінки вишивали на сорочках своїх коханих – як символ військової доблесті і хоробрості, а також своєрідний оберег.

Образи героїв, котрих зображали на кремезних тілах чоловіки, теж змінилися. Якщо раніше зображення спартанців були одним з найбільш розповсюджених сюжетів для міцних чоловіків, то зараз все частіше можна побачити замість спартанського шолома княжу шапку. Київський князь із мечем і запорізький козак на коні – справжній тренд. Особливо козаки – суворі і мужні, брутальні і дотепні – сьогодні найяскравіші образи для тату. З бандурою, шаблею чи пістолем, з люлькою і оселедцем, на коні чи в строю – козаки сьогодні втілюють ті чоловічі риси, які стали такими важливими: сила, звияга, вірність своїй землі і традиціям, здатність захистити свій народ і свій дім.

Нині найбільш популярними у салонах тату залишаються тризуб, напис «Слава Україні!», солярний оберег коловорот. Бійці добровольчих батальйонів, які служать у зоні АТО, зображають шеврони своїх підрозділів, або їхні елементи, зокрема бійці батальйону «Азов» носять так звані вовчий кряк, а батальйон «Донбас» – орла в формі тризуба. Звичайно, найбільше цінують татуювання, зроблені на війні, зазвичай вони простіші за салонні, але мають особливий зміст для тих, хто їх носить.

А найголовніше, що сучасні українські татуювання здебільшого яскраві й оптимістичні, з позитивною світлою енергетикою, насичені національними кольорами і символікою: червоне мереживо, калинова гілка, дівчина у вінку, козак з люлькою та шаблею. Всі ці картини ніби промовляють: ми – українці і пишаємося цим. **К**

Підготувала Леся МЕДВЕДЕНКО

НИНІ НАЙБІЛЬШ ПОПУЛЯРНІМИ У САЛОНАХ ТАТУ ЗАЛИШАЮТЬСЯ ТРИЗУБ, НАПИС «СЛАВА УКРАЇНІ!», СОЛЯРНИЙ ОБЕРЕГ КОЛОВОРОТ, БІЙЦІ ДОБРОВОЛЬЧИХ БАТАЛЬЙОНІВ, ЯКІ СЛУЖАТЬ У ЗОНІ АТО, ЗОБРАЖАЮТЬ ШЕВРОНИ СВОЇХ ПІДРОЗДІЛІВ, АБО ЇХНІ ЕЛЕМЕНТИ.

законом, для військовослужбовців не допустимі тату на відкритих ділянках шкіри. Вочевидь, обмеження щодо тату пов'язані ще й з тим, що зображення на тілі потенційного новобранця можуть викликати у військомату сумніви щодо особистості і поглядів людини, адже татуювання можуть бути досить красномовними. Разом з тим, сама по собі наявність тату, без урахування їх значення, навряд чи свідчить про щось негативне. І вже точно не може зменшувати патріотичні почуття чи впливати на бажання чи здатність служити у війську. Останнім часом навіть навпаки – татуювання стають демонстрацією патріотичних почуттів і чимало українців прикрашають свої тіла національними орнаментами і символами.

#НЕДЛЯВ/С

ТАБУ НА ТАТУ

Армія – частина суспільства, з усіма його традиціями, вадами і досягненнями, модою і захопленнями. Однак специфічність військового середовища диктує свої вимоги у всьому, зокрема і щодо поведінки військовослужбовців, і щодо зовнішнього вигляду. І якщо молодь сьогодні все частіше хизується яскравими зображеннями на тілі, то для військових це скоріше виняток. І навіть коли вони й мають татування, то на невидимих частинах тіла, і в більшості випадків – нанесені після закінчення строкової служби. Проте сьогодні такі часи, що чоловіки, які, можливо, вже й не сподівалися взяти до рук зброю, знову в строю. І вважають, що татування не заважають їм чесно виконувати службовий обов'язок. Однак в армії – свої закони і досить суворі. Щоб розібратися в темі, ми поспілкувалися з молодшим лейтенантом Павлом Герасютиним – кадровим прикордонником, а у вільний час майстром татування... У Держприкордонслужбі він вже шість років, тож добре знає, кому можна носити малюнки на тілі, а кому – краще утриматися від цього «задоволення».

– У вас досить незвичне хобі. Що було раніше: служба чи захоплення татуванням?

– Прикордонником я став у 2010 році, а до цього служив у збройних силах. Вже рік на посаді офіцера, у групі для виконання спеціальних завдань. Свого часу я прийшов у армію, щоб захищати країну. І готував до цього хлопців, які стояли в строю поруч зі мною.

А татуванням захопився значно раніше, ще у шкільному віці, у дворі побачив юнаків з татуваннями, які повернулися з армії. Пізніше трапилося самому спробувати зробити тату. У 2005 разом зі старшою сестрою замовив професійне обладнання, аби переробити їй старе татування. Нові принципово намагаюся не набивати, тому що шкіра одна на все життя, її не можна віднести як чобіт до чоботаря і замовити іншу.

– Тобто якщо хтось має татування, яке набридло, зіпсувалося чи втратило актуальність, можна змінити його?

– Так, я переробляю татування повністю, вдихаю в них нове життя. Скажімо, якщо людина зробила тату, а зображення чи образ перестали подобатися. Стиль, у якому я працюю, називається cover up, що означає «накрити старе».

– А як ви ставитеся до татувань на військову тематику?

– Переважно я не роблю військових тату, з принципових міркувань. Коли я служив у спецназі, там хлопці кололи собі тату «За ВДВ!», «За спецназ!». Аби відмовити від такої ідеї, я всім розповідаю історію про війну в Чечні: коли ворожі бойовики принесли командирі руку десантника з татуванням «За ВДВ!», то їм безапеляційно видавали грошову премію. Тому я завжди відмовляю хлопців робити тату з військовою атрибутикою, шевронами, назвами військових підрозділів чи родів військ. Щоб коли, не дай Бог, вони потраплять у складну ситуацію, не

допустити такого, коли хтось цим підступно скористається. Це моя принципова позиція, і я намагаюся прививати її колегам. Навіть якщо просять щось такого типу набити, я не роблю і відмовляю навіть від самого задуму.

– І ви жодного разу не робили татування колегам?

– Це радше виняток. Служив у нас хлопець, який після звільнення знайшов мене і попросив набити тату на згадку про службу, про те що він був артилеристом. Оскільки він вже не був на службі, я зробив йому на одному плечі дві гармати – тобто шеврон артилерії, а на іншому – шеврон його підрозділу. Це єдине татування і я погодився лише тому, що точно знаю – його господар не повернеться на службу, тобто це зображення не становитиме загрози його життю.

– З вашого досвіду, яке ставлення в армійських колективах до татування?

– Дивлячись у якій армії. Якщо звернутися до звичаїв армій світу, зокрема до традицій Європи, то там це дозволено. А на американських військових базах навіть успішно працюють «штатні» тату-салони. У нас, і зокрема в Держприкордонслужбі, ця справа категорично не схвалюється, вважаю для цього у спільноті «зелених беретів» є більш, ніж переконливі аргументи.

– Якщо військовослужбовець все ж таки хоче попри все зробити татування, які зображенням ви зазвичай рекомендуєте?

– Я віддаю перевагу тату з історіями. Наприклад, є такий сюжет – дві пантери. Цей образ навіяний скандинавськими легендами. У древніх

На сьогоднішніх прикордонниках не часто побачиш татуювання, хіба що на старших чоловіках, які служили за радянських часів. Тоді прикордонники часто носили татуювання з армійською символікою. На згадку про службу охоронці рубежів зображали на тілі символ кордону — прикордонний стовп, а також щит і меч — атрибути захисту Батьківщини. На щиті зазвичай були літери ПВ — прикордонні війська, а також зображення орла. Іноді на щиті малювали цілі картини, зокрема гірський хребет, через який проходила лінія кордону. Майже обов'язковими для прикордонних татуювань були назви місця служби або прикордонних округів. Прикордонники, які служили на Північному Кавказі, мали на тілі скорпіона, а ті, хто брали участь у бойових діях зображали його догори жалом. Натомість морські прикордонники наносили на плече зображення глобуса, корабля та якоря.

Однак, нинішні прикордонники мають власні традиції і навіть якщо вирішують залишити тату на згадку про службу, то зазвичай обирають патріотичні символи: тризуб, булаву або гасло «За Україну!».

ся вогнем. Пошкодження припалили палаючою деревиною, попіл вріс у рану, залишився характерний чорний шрам. Коли воїн помер від старості, новому ватажку вже спеціально зробили розрізи на шкірі і натерли їх попелом, віруючи, що і він із подібним знаком на шкірі успадкує і продовжить успішно, як і його попередник, володарювати, перейнявши силу і доблесть.

Нині, звичайно, технології пішли вперед, попелом ніхто не посилає рани, тату роблять за допомогою фарби на основі іржі. Якісні професійні фарби виготовлені з оксиду заліза. Кожен метал дає свій колір: алюміній, титан, мідь дають різні кольори. І ці фарби не вступають у зв'язок з жодним з хімічних елементів, тому що це кінцевий продукт хімічного розкладу. Ця фарба стабільна, вона буде такою самою і через рік, і через десять. До речі, перманентний макіяж, який зараз такий популярний, на губи, брови, роблять нестійким

повірях, якщо воїн гинув у бою, а для вікінгів це — найбільша честь, він потрапить у Вальгаллу. А супроводжували його до раю дві крилаті пантери, саме вони забирали душу воїна з поля бою. Ось саме такі мотиви мене найбільше захоплюють, вони таять глибоке і яскраве міфічне значення, яке ще не кожному вдається розшифрувати. Зокрема, це тату не викриває у своєму господареві воїна чи солдата, однак напевне змінює його життя.

– Ви творчо підходите до цієї справи.

Так, якщо вже щось наносити на тіло, то слід серйозно поставитися до цього і з розумом обрати зображення. Іноді робота над образом триває досить довго. Одну картину, над якою я зараз працюю, навіяла казка про Лугая. Це народний казковий персонаж, сильний, розумний і кмітливий. Він боровся з нечистою силою і завжди перемагав супостата. Наразі цей образ є лише на папері, тобто картинка намальована олівцем. Хто знає, яким буде її майбутнє.

– Ви намагаєтесь проникнути в суть кожної картинки, зрозуміти підсвідомі мотиви замовника. Мабуть, так само детально вивчали історію татуювання, звідки вони прийшли, як змінювалася технологія нанесення?

Є легенда про перше татуювання, адже скільки існує людство — стільки і ця справа. Легенда говорить, що жило собі плем'я, і був у них сильний ватажок, який захищав їх та добував їжу. Одного разу він бився зі звіром, і той його сильно подряпував. А як відомо з давніх практик, найкраще рани заживляють-

пігментом, за кілька років він вимивається. Якщо вживати в їжу продукт, що матиме окислювальний ефект, то ця фарба почне місцями змінювати колір. Так часто буває: намалювали губи, а вони плямами вицвіли. Таких випадків досить багато, режим харчування має тут важливе значення. Тобто харчування може змінити колір такого зображення.

– Татуювання може зашкодити здоров'ю?

Безпосередньо татуювання не шкідливе, однак є ризик зараження після процесу його нанесення. Крім того, деякі люди мають алергію на метали. Це слід обговорювати, якщо ви вже наважилися на такий крок і наявність алергії обов'язково перевіряється механічним шляхом.

– Дійсно, сьогодні багато молоді бажає носити тату, з чим пов'язана ця мода, на вашу думку?

– Західна культура помітно впливає. Крім того, людям властиво прикрашати себе, а це один з варіантів. Загалом є три

Я ЗАВЖДИ ВІДМОВЛЯЮ ХЛОПЦІВ РОБИТИ ТАТУ З ВІЙСЬКОВОЮ АТРИБУТИКОЮ, ШЕВРОНАМИ, НАЗВАМИ ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ ЧИ РОДІВ ВІЙСЬК. ЦЕ МОЯ ПРИНЦИПОВА ПОЗИЦІЯ, І Я НАМАГАЮСЯ ПРИВИВАТИ ЇЇ КОЛЕГАМ.

психологічні типи татуюваних людей. Одна — це душевно нестійкі. Таких людей слід чітко ідентифікувати. Також слід розуміти, що татуювання поглинає людину. Якщо одну зробив, то далі важко зупинитися. Одні люблять зображати на тілі події власного життя, просто цілими картинками. Зокрема, так радянські прикордонники зображали місце служби: гори, море, прикордонна вишка, пост, собака. Інші зобража-

ють на згадку портрети людей — такий стиль називається реалізм — це реалістичні тату, образ близької людини, друзів, собак.

– Який напрям вам близький, і як відбувається робота над картинкою?

– Мій улюблений напрям — це графіка. При переробленні старих татуювань слід зрозуміти, що людина хоче натомість. Я готую попередній ескіз. А далі обговорюємо, і починається творчий процес. Іноді замовники не знають, що хочуть. Зазвичай, я роблю тату лише моїм знайомим або за їхньою рекомендацією. Для мене це лише хобі, можливість відпочинку. Так я відволікаюся від буденних турбот. На жаль, впродовж останніх двох років тату я майже не займаюся, адже більшу частину життя проводжу на службі. **к**

Бесіду вела Леся МЕДВЕДЕНКО

ОСТАННІМ ЧАСОМ СЛОВО «ПРОПАГАНДА» НІБИ ЗНИКЛО З УЖИТКУ. НАСПРАВДІ ЙОГО ПРОСТО ЗАМІНИЛИ, АДЖЕ СТАРЕ ЗНАЧЕННЯ БУЛО СКОМПРОМЕТОВАНЕ ТОТАЛІТАРНИМИ ДЕРЖАВАМИ. НАТОМІСТЬ З'ЯВИЛАСЯ НОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ. ТЕПЕР ЦІ Ж ФУНКЦІЇ ПОКЛАДЕНО НА ІНШІ ПОНЯТТЯ – «СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ» ЧИ «ОПЕРАЦІЇ ВПЛИВУ».

Головною особливістю сучасної пропаганди є високий рівень її креативності, зумовлений досвідом політичних технологій. Саме тому ми називаємо її пропагандою 2.0. Гасло «Слава КПРС», що висіло над будинком, відійшло у минуле. Нинішню пропаганду ніхто не наслідиться назвати пропагандою. Це квазімістецтво, яке творить картину світу, приваблює для нас у всіх відношеннях. При цьому пропаганда може закликати і до миру, і до війни. У випадку заклик до війни вона буде навіть креативніша, адже їй доведеться здолати більший спротив, аніж при агітації за мир. Це як закон креативності стосовно релігії: нові релігії завжди креативніші, аніж старі, що стали «державними».

Радянська пропаганда також була креативною у післяреволюційний час. Можна пригадати святкування десятиліття революції у 1927 році, серед авторів якого був Сергій Ейзенштейн. Ритуалізація свят і демонстрацій, яку застали всі, хто жив у період розвалу СРСР, приходить пізніше. З усіх свят поступово

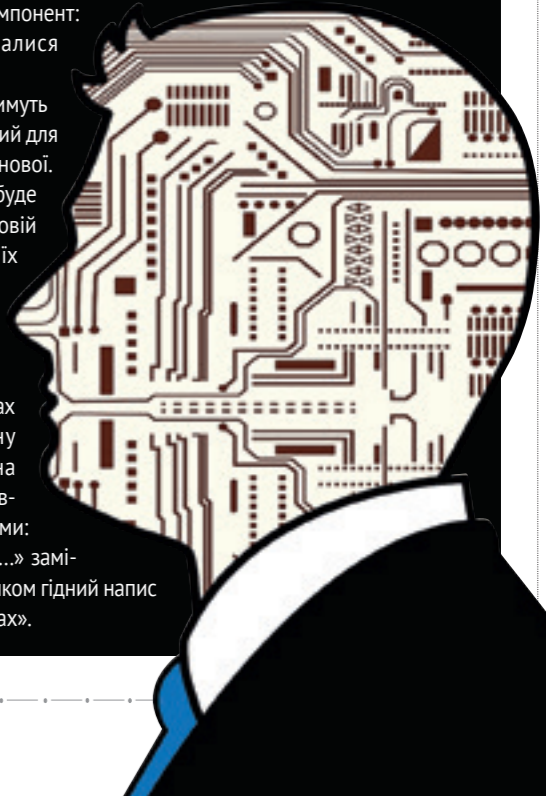

ПРОПАГАНДА ЗАВТРАШНЬОГО ДНЯ БАЗУВАТИМЕТЬСЯ НА НЕЙРОПСИХОЛОГІЇ, ТОМУ ВІД НЕЇ БУДЕ ВАЖЧЕ ВРЯТУВАТИСЯ. СВІТ ПРОПАГАНДИ МОЖЕ ВИПРАВДАТИ ВІЙНИ, АЛЕ НЕ ЗДАТНИЙ ПРИВЕСТИ ДО ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.

вимивався ідеологічний компонент: вони завжди перетворювалися просто у застілля.

Вибір слів, які працюватимуть якомога довше, дуже важливий для пропаганди як старої, так і нової. «Неправильним» словам буде складно втриматися у масовій свідомості, навіть за умови їх безперервного повторення, що є механізмом тоталітарної пропаганди.

Є такий приклад з вибором надпису на пам'ятниках загиблих воїнів: «Сталіну колись здалося, що «Вічна пам'ять» звучить дещо церковно, як молитва за померлими: «Вічна пам'ять, вічний спокій...» замінили на «Вічну славу». І це цілком гідний напис про уславлення подвигу у віках».

КВАЗІМІСТЕЦТВО «ЗАВТРАШНЬОЇ» ПРОПАГАНДИ

Правильно вибудована соціальна пам'ять змушує людей мислити в одному напрямку. Джордж Лакофф колись критикував «війну з терором» за її алогічність, адже оскільки терор — це спосіб дії, то війни з ним в принципі не може бути. Однак війна з терором вигідна владі саме тому, що у неї не може бути кінця.

У новому американському телесеріалі, назва якого у перекладі стала звучати як «Світ Дикого Заходу», одна з сюжетних ліній — про прив'язку пам'яті до породження людської свідомості. У серіалі Андрюїди змінюються, коли у них з'являються елементи пам'яті (за сюжетом, у нормі андрюїди починають кожен ранок з чистого листа, діючи і розмовляючи за сценарієм, що в них закладений).

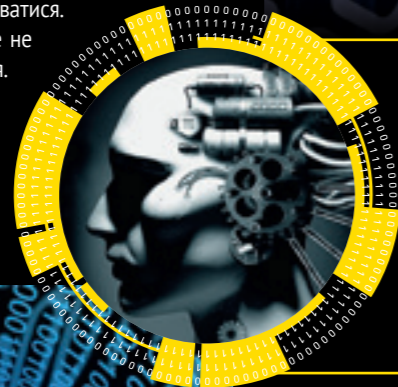
Автор серіалу Джонатан Нолан сприймає проблему з точки зору відомих експериментів з розпізнавання машинного і людського розуму. В одному зі своїх інтерв'ю він говорить: «Наша взаємодія онлайн стає все більш розвиненою, і все складніше сказати, маєте ви справу з людиною, ботом чи якоюсь програмою. Ми були у захваті, коли поведінка робота стає настільки подібною до людської, що є лише тонкі й майже невимірювані шляхи розуміння того, розумні вони чи ні, оскільки вони точно здаються розумними».

До речі, вибори Трампа продемонстрували великий об'єм новин, що їх автоматично породжують боти. У Твіттері їх кількість перевищувала число повідомлень Клінтон у сім разів. Інакше кажучи, перемогу Трампу приніс штучний інтелект, котрий вдало розмовляв з масовою свідомістю. І це ще одна складова перемоги Трампа.

Пропаганда завтрашнього дня базуватиметься на нейропсихології, тому від неї буде важче врятуватися.

Світ пропаганди може виправдати війни, але не здатний привести до здорового способу життя. Все залежить від того, у чиїх руках буде цей інструментарій.

Вчені навіть змогли пояснити небажану ризикувати, що виникає у старших людей. Виявилось, що воно пов'язане зі зменшенням частки сірої речовини. Ніхто не

НИНІШНЮ ПРОПАГАНДУ НІХТО НЕ НАСМІЛИТЬСЯ НАЗВАТИ ПРОПАГАНДОЮ. ЦЕ КВАЗІМИСТЕЦТВО, ЯКЕ ТВОРИТЬ КАРТИНУ СВІТУ, ПРИВАБЛИВУ ДЛЯ НАС У ВСІХ ВІДНОШЕННЯХ. ПРИ ЦЬОМУ ПРОПАГАНДА МОЖЕ ЗАКЛИКАТИ І ДО МИРУ, І ДО ВІЙНИ.

говорить, що це має суттєві наслідки не лише на індивідуальному, але і на державному рівні. Епоха Брежнєва, що демонструвала правління геронтологічних старців, тому і викликала застій, який нині пояснюється нейробіологією.

Якщо люди, котрі приймають рішення, можуть мислити за одним шаблоном, то вплив на них із зовні може стати завданням чужих спецслужб. Наприклад, нині оточення Путіна розглядають як таке, що перебуває під впливом методологів, вихованих на семінарах Георгія Шедровицького. При цьому «охи» і «ахи» існують поряд з більш тверезими оцінками, які одразу ж пов'язують події на Донбасі з одним з методологів. Мається на увазі Дмитро Куликов.

До речі, нам зустрівся цікавий приклад перенесення моделі мислення з однієї галузі в іншу: «Більшовики звикли мислити в термінах воєнних кампаній ("фронт", "наступ" і т.п.) і стали широко застосовувати відповідні підходи не лише в армії, але й в інших сферах».

Пострадянському простору важко спиратися на дослідження нейропсихології, адже вони коштують мільйони доларів. Саме тому залишається такий великий попит на роль політтехнологів, котрим, до речі, належить ідея «руського мира».

По суті, ми маємо парадоксальний розворот країни у минуле, коли радянське вже не може бути визнаним ідеологічно правильним, але вважається правильним психологічно. Це можна схарактеризувати як певну втрату орієнтації у часі, хоча вона і виправдана з боку влади

як така, що полегшує проблеми управління. Росія завжди трималася за жорстку вертикаль влади, що дозволяла втримати простір людей і територій, що «розповзався». Тому настільки важливою виявилася збережена донині «ординська» модель управління, яка полягала у різкому завищенні першої особи. Наприклад, у Бориса Акуніна в книзі «Історія російського государства. Ординський період». Радянська модель є однотипною «ординською», тому звернення до неї несе позитивні результати для влади в аспекті жорсткого варіанта управління.

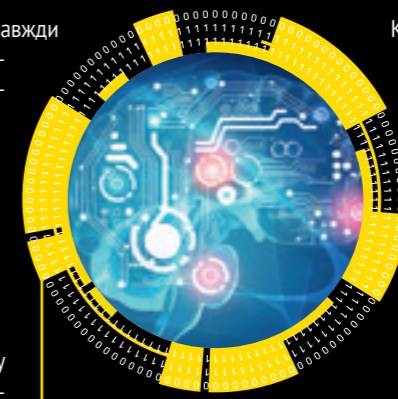
Через це увага до радянської епохи проявилася у найпопулярнішому жанрі — телесеріалах. Кирило Кобрін зауважує: «Вже протягом кількох років радянська ностальгія використовується як ідеологічний інструмент і — що почалося значно раніше — як рекламна стратегія. Із сентименту вона перетворилася на офіційну риторику і навіть "великий стиль" — усунувши, таким чином, певний тип громадської свідомості, який ми маємо право називати "пострадянським". Коли ностальгія вилилась у металеві слогани, стало зрозуміло, що пострадянські атоми вже нічого не об'єднують».

Майбутнє неможливо знайти у минулому. Це нестійка сучасність шукає опори у минулому. Як вважали у радянські часи, краще перекладати померлих західних письменників, оскільки живий письменник ще невідомо що може сказати. Так з минулого фрагментарно вибиралося те, що може стати будівельним матеріалом для теперішнього. Минуле було віртуальним екраном теперішнього. Там було все, що доводило правильність сьогодення. Саме тому список невідомого досить великий стосовно минулого. З боку держави постійно триває війна за збереження єдиної безальтернативної картини минулого: від 28 панфілівців до Зої Космодем'янської.

Росія експлуатує невимірюване минуле у вигляді поп-культури. Це те, що залишається на слуху, будучи частиною колективної пам'яті усього пострадянського простору. Однак це минуле, а не сучасність, оскільки існує воно виключно у вигляді пізнаваної пам'яті, а не чогось, що функціонує нині. Умовно кажучи, ми вже не дивимося ті фільми, але добре їх знаємо. Населення, на яке впливають, дивиться зовсім інші телесеріали.

Кобрін підкреслює: «Якщо "класика" — це те, що мертво і знаходиться на недосяжній естетичній і моральній висоті, то "поп-культура" у СРСР була саме живою та інтернаціональною. Саме вона і створила той образ "радянського", щодо якого відчують нині ностальгію мешканці пострадянського простору. Вони зітхають не за умовно радянським "Ермітажем" чи "Большим театром", або академічним зібранням творів Достоєвського і Толстого, ні — їм хочеться повернутися у світ "Іронії долі", "Міміно", ВІА "Самоцветы" та юної Алли Пугачової».

При цьому для розстановки потрібних акцентів може бути використано що завгодно. Наприклад, опосередковано може вибудуватись «імперськість», оскільки в наявності її немає і бути не може. Однак вона може проявитися як елемент вторинних, а не первинних висновків, які повинен зробити сам споживач інформації.

ЯКЩО ЛЮДИ, КОТРІ ПРИЙМАЮТЬ РІШЕННЯ, МОЖУТЬ МИСЛИТИ ЗА ОДИН ШАБЛОНОМ, ТО ВПЛИВ НА НИХ ІЗ ЗОВНІ МОЖЕ СТАТИ ЗАВДАННЯМ ЧУЖИХ СПЕЦСЛУЖБ.

Кобрін пригадав рекламні ролики тих далеких часів: «У 90-ті для банку "Імперіал" було знято дотепну серію рекламних роликів з історичними сюжетами — звичайно, імперського змісту, відповідно до красномовної назви фінансової установи. Зараз реклама того ж кшталту — прикидається журналістикою, кінематографом, літературою — рекламує російську державу як таку. Різниця між цією ідеологічною практикою і подібними зразками кінця XIX століття така сама як відмінність між випускником радянського МДІМВ Володимиром Медінським і випускником Імператорського училища правознавства Костянтином Победоносцевим».

Непевність майбутнього значною мірою пов'язана з тим, що все «зав'язане» на рішеннях однієї людини. Приміром, Валерій Соловей говорить наступне: «Вам не спадає на думку, що Путін просто дуже втомився? Зверніть увагу: за останній час він вже двічі говорив, що буде робити, коли відійде від справ. І, судячи з його наміру подорожувати, він явно хоче зробити це при здоровому глузді й твердій пам'яті, а не так, щоб його винесли ногами вперед. Звідси висновок: вибори будуть проводитися вчасно — у 2018 році, але не факт, що на них піде саме

Володимир Володимирович. Рішення про це, мабуть, буде прийнято на початку осені наступного року. І, можливо, це буде інший кандидат. А якщо при цьому ще й змінять структуру державної влади, то всі шанси за те, що буде інший кандидат. Однак, знову ж таки, нічого не вирішено. Є варіанти, які готуються і обговорюються. Та не більше того».

Тягар швидких рішень — важкий час для бюрократії. Нинішній і особливо майбутній світ є саме таким часом, коли прийняття рішень стає більшою проблемою, аніж це було у минулому, через брак часу на їх підготовку. Небезпека полягає у тому, що ці рішення підкаже пропаганда, а не реальна ситуація. К
ГЕОРГІЙ ПОЧЕПЦОВ

ЗАПАЛЮЄ ВОГНІ
«ДУНАЙСЬКА
СІЧ»

Ви можете безмежно довго сперечатися про фотмат чи неформат, мусолити питання «квот», критикувати українських виконавців за відсутність пристойного матеріалу і навіть давати професійні поради щодо того, яким же шляхом вони мають іти сьогодні, аби примножувати й популяризувати якісну українську музику. Проте зупиніться лише на мить і запитайте себе – що саме зробили ви? Якщо ваша відповідь обмежиться словами: «... ну, той, цей...», – тоді вам пряма дорога на концерт гурту Сен-Тропе. Хлопці хоч і працюють в оригінальному жанрі, у них теж можна багато чого повчитися. Однак сьогодні не про них. А про український рок, фестиваль «Дунайська Січ» та просто про музику.

УКРАЇНА

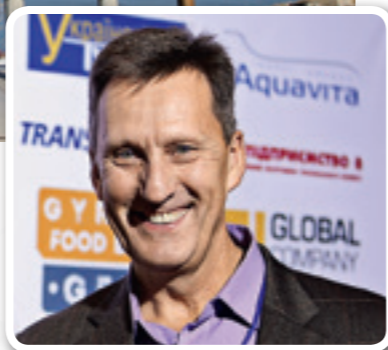

РОМАН КРІЛЬ
Лідеру гурту «Очеретяний Кіт»

Власне, на одному з перших виступів лідеру гурту «Очеретяний Кіт» Роману Крілью потрапила до рук, на перший погляд, звичайнісінька збірка пісень. Йому навіть здалося, що все це він вже десь бачив і чув. Однак, перегорнувши кілька сторінок, взяв у руки гітару і спробував зіграти. Тоді лиш зрозумів, що це справжні шедеври, і вони були створені саме тут – на берегах Дунаю. Він одразу ж поділився знахідкою з колегами, знайшов підтримку з боку організаторів і закіпіла робота над підготовкою диску.

Діяльність волонтерського об'єднання «Музичний батальйон» (далі МузБат) вже не раз висвітлювалася у наших фоторепортажах та інтерв'ю, але нині неординарна подія, адже ми можемо говорити словами відомої приказки: краще один раз почути, аніж сто разів прочитати. «Кордон» презентує збірку пісень «Ой, у гаю, при Дунаю».

До роботи над диском музикантів підштовхнув фестиваль «Дунайська Січ». МузБат проводить цей захід щорічно з 2014 року для популяризації української культури та патріотичних настроїв на півдні Одещини. Водночас із виступами артистів на рок-фестивалі відбувається розповсюдження української символіки, історичної та сучасної літератури, проходять інші заходи.

ВАЛЕРІЙ СУБОТІН
Виконавчий директор Громадської спілки «Творче патріотичне об'єднання «Музичний батальйон»

«Після окупації російськими військами Криму та частин Донецької і Луганської областей, ми, як ніколи, повинні згуртуватись навколо ідеї збереження нашої держави. Українська патріотична пісня у цьому питанні є однією з найпотужніших сил. У своїй діяльності МузБат, крім прифронтових територій, особливу увагу також приділяє підтримці української культури та розвитку українського патріотизму в інших регіонах України. Тому ми вирішили провести некомерційний фестиваль, на якому сучасна рок-музика донесе українські культурні надбання».

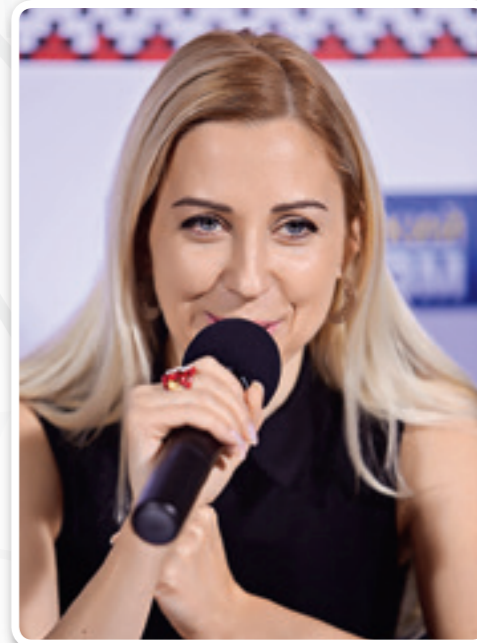
«Я була вражена, побачивши цю збірку. Найголовніше, на мою думку, що у збірці були не лише тексти, а й ноти пісень, тож виконавці мали змогу відтворити композиції максимально автентично. Працювати у дуеті з Романом Крільем мені було спокійно і легко, я довіряю його смаку, прислухалася до його порад щодо співу. У цій збірці він головний, він був упорядником диску, тож ви можете почути, як нам вдалося відтворити цей скарб українського народу».

ВІКТОР КРИВЕНКО
Народний депутат України

До початку третього фестивалю української рок-музики в Ізмаїлі все було готове. У перші дні жовтня «Дунайська Січ» вкотре зібрала на одній сцені вітчизняні рок-гурти: «Гайдамаки», «Тінь Сонця», «Та-Рута», «Очеретяний Кіт», «Друже Музико», «Телері», гурт «W.H.I.T.E.». Виступив також Сергій Файфура та місцеві гурти «Знайдені речі» й «Героніто». Особливістю фесту стала фотовиставка «Обличчя війни». Також було організовано збір коштів на діяльність «Музбату» на сході України. До речі, вже у 2014 році, під час проведення першого рок-фестивалю на Дунаї, організатори зібрали кошти на потреби Ізмаїльського прикордонного загону, а в 2015 році – для одеського військового шпиталю.

Не забули музиканти про прикордонників і цього разу, розширивши «географію» фестивалю окремим виступом, на острові Зміїний.

ТОНЯ МАТВІЄНКО
Українська співачка

Фестиваль вдався на славу. Проект набирає обертів, тож маємо надію, що зовсім скоро переросте у всеукраїнський і стане невід'ємною частиною календаря найгучніших музичних подій.

А ми повертаємося до збірки пісень «Ой, у гаю, при Дунаю». Власне, зрозумівши, який скарб потрапив йому до рук, лідер «Очеретяного кота» вирішив, що було б не цікаво записати всю збірку самому, адже пісні були настільки різними, що потребували різних голосів і навіть дуетів. Тож почав збирати найяскравіший вокал. Звичайно ж, не міг не запросити до співпраці Тоню Матвієнко, Ірину Скрипнікову, Лесю Рой, яка своїми піснями підтримувала бійців на сході України від самого початку війни, Олену Грозовську з її оригінальним колективом.

Як зауважив на презентації диску народний депутат України Віктор Кривенко, ця подія є як ніколи актуальна з огляду на прийняття Верховною Радою закону щодо частки пісень державною мовою в музичних радіопрограмах. Мова, за словами нардепа, є основою національної культури, на якій базується прагнення мати свою державу, яка цю культуру захищає. Якщо зносять мову, людина стає або ж космополітом, або носієм іншої культури, і як наслідок – прибічником іншої держави.

Що ж, нам залишається тільки побажати читачам журналу приємного прослуховування, бережіть українську мову, плекайте українську пісню – це потужна зброя, яка є у наших серцях, зброя, з якою нас нікому не здолати. К

Дмитро СЛИВНИЙ

КОРДОН

